

BAKKALCHO

3^{ki} Diri Kiir 39 Woxawaajje 11, 2015 M.D

Hamuse

Waaga 10.00 birra

Foto: Daanye Aberra

ሲዳሞ ባንክ
Sidama Bank
 Together we can!

Sidaamu Baanke G.M yanna iilittino tekinolojete deerrinni Koor Baankinge tekinoloje loosu aana hosiisatenni owaatamaano woyyaabbino hayyonni owaatate qixxaabbino. Ikkinohura, ki'ne maa agadhitiinanniya! Qooxeessi'nera afantanno Sidaamu Baanke sinnara hadhine Sidaamu Baanke Gutamme!! Baankenke uytanno addi sunqote shallago;

- Furra Mesutu Addi Sunqo
 - Wollimma Wedella Addi Sunqo
 - Oso, Qaqqullu Addi Sunqo

Teesonke

+251114629609
 +251944119303

Poostu Saaxine Kiir-565
 E-meele-Info@sidamabank.com
 Feesi-Buuke= www.Sidamabank.com
 Bilchaattato Doorshi Sidaamu Baanke G.M

SIDAAMU BAANKE Mitteenni Dandineemmo!
Sidama Bank S.C.

Turizime egenno jirote ledo qineessatenni loosa xa'mitanno industire ikkase xawinsi

Abbebech Maatewoos

Addis Ababa:- 2016 baajeettete dirinni konni albaanni xibbuunni 25 anga ikkinoha loosu kalaqonna turizimete goshoosha xibbuunni 20 angara lossate loossanni noota Sidaamu qoqqowi budu, turizimenna ispoortete biiro egeniisuu. Lee Hoteella beeddakkote deerrira lophitannotano xawissino.

qoqqowu budu, turizimenna ispoortete biiro laynki sooreessinna turizimete handaari sooreessi kalaa Abbebe Marimo Itophiyu piresete

Qoola...7

Qoola...7

“Ki`ne ola guddine qeelle lallabbinannireetinna Itophiyu baandeera gotti assitinannireeti”

- **Abiy Ahimed (Dr)**
Xaphoomu Ministirichi

Abrahaam Saamuel

Addis Ababa:- Ki`nehu qaru loosi Itophiyu jawaante agarsiisine albilicho hadhanno gede assate yaanni Xaphoomu Ministirichi Abiy Ahimed (Dr) gargarooshshu olanto komaandoranna diilallote wolqa hajajo maasso aana sokkasi sayisino.

Gargarooshshu olanto komaandonna

diilallote wolqa hajajo Bilaatte Komaandonna Diilallote wolqa Qajeelshu Mereershi qajeelaano 41ki doychu komaando, diilallote wolqanna addi wolqa gano diigganno miilla Xaphoomu Ministirichi Abiy Ahimedi noowa tenne lamalara maassiinsooni.

Xaphoomu Ministirichi Abiy Ahimed (Dr) maassote yannara coyi`rino garinni; Itophiyaho ikkitannota jawaata wolqanna

olanto ijaarate jawa loosu loonsanni hee`noonni.

Ikkadimmatenninna jawa kiir afidhino komaando, diilallote wolqanna gano diigganno miilla qajeelshinoommo yiinohu Xaphoomu Ministirichi; gobbate gidonna Baara widoonni qajeeltino olanto ola gatissinota ikkana; dhukkunni aleenni ikkino

Qoola...7

Dukko Muferyat Kaamiil

Kalaqote hedo noonsa qansoota loosu giddora eessatenni miinju wolapho buuxisiisa hasiissannota xawinsi

Qoola 7

“Amaaru qoqqowira dagoomu riqiwamaano ledo hasaawatenni seerunna amanyootu ayirrisamanno gede loonsanni hee`noonni”

- **Kalaa Demmeqe Mekonnin**
Lay/Xap/Mi/Gobaydi Hajo Ministiricha

Qiddist Gezaheny

Addis Ababa:- Amaaru qoqqowira babbaxxitino dagoomu riqiwamaano ledo hasaawa assatenni qoqqowoho seerunna amanyootu ayirrisamanno gede loonsanni hee`noonni Layinki Xaphoomu Ministirichinna Gobayyidi hajo ministirichi kalaa Demmeqe Mekonnini xawisi.

Kalaa Demmeqe Mekonnini, ofollonsa Addis Ababaho assidhino Ambaasaadderootira, Dipiloomaatootahonna kalqoomu uurrinshuwa sooreeyera yannate hajo lainohunni xawishsha uyino.

Amaaru qoqqowira kalaqantino gaance

sufotenni tirate mootimma assitanni noo sharro xawissino.

Xawishshisinni; Amaaru qoqqowira addi addi dagoomu riqiwamaano ledo hasaawatenni qara qara owaante hanafantanno gede; keeraano qansooti danotenni agarantanno gede, qoqqowoho seerunna amanyootu ayirrisamanno gede loonsanni hee`noonni yiino.

Qoqqowoho lallambooni wiinamu yanna lallawa gumulote harinsho qarunni seera agarsiisa qoqqowu keere babbaxxitino dagoomu riqiwamaano ledo hasaawa assatenni seerunna amanyootu

Qoola...7

“Mitte ama mini giddo fayyimmase hooggu yaa xaphooma maate fayyimmanna keeri hembeelamanno”

- Dr.Daammene Debaalqe

Sid/Go/Dag/Fa/Instituute Qara Dayrekitere

Qoola 5

Ka`noommowa hamboonke; qooxeessanke lossino

Qoola 8

Bakkalcho

Odo

Qoqqowubbate kalaqamino kanchafare gargadhate 41 kume liitire ale kemikaale tuqinsoonni

Abbebech Maatewoos

Addis Ababa:- Qoqqowubbate kalaqamino kanchafare gargadhate 41 kume 500 liitire babbaxxitino kemikaale danubba tuqissinota Giwirinnu ministere egensissu.

Konne qarra gargadhate lee horophilla qixxaabbintanna tuqinsoonni kemikaale kiiffannore 8 kaameella 11 ogeeyye ledo sonkoonnita xawissino.

Giwirinnu ministerera mu'rote agarooshshi massago loosu gumulsiisaancho ikkinohu kalaa Belayneh Nuguse Itophiyu piresete uurrinshara xawisino garinni; Affaarete, Tigirayetenna Amaaru qoqqowira kalaqamino kanchafare gargadhate 41 kume 500 liitire babbaxxitino kemikaale danubba tuqqino; tuqqino kemikaale kiiffanno sette yannaasine kaameelubba 11 ogeeyye ledo bayichu widira sonkoonni.

Ledotenni, qoqqowubbate kalaqamino kanchafare gargadhate 6 horophilla qixxaabbinooha ikkana; qarru bidhachishanno deerra ikkinokkihura lame horophilla amandoonni lamala giddo kemikaale kiifate looso hanaffanno yiino.

Kanchafaru qoqqowubbate kalaqame gidu

aana gawajjo iillishikkinni gargadhate babbaxxitino qoqqowubbara kemikaale tuqqinoha ikkana; Oromiyu qoqqowira 12 kume, Amaaraho 10 kume 500, Tigirayete 7 kume, Affaarete 1 kume, Wodiidira 3 kume, Wodiidi galchimira 2 kume liitirena wolootta qoqqowubbarano tuqisate looso loonsoonni yiino.

Qoqqowubbate kalaqamino kanchafari gidu aana gawajjo iillishannokki gede assinanni

gargadhate loosira ikkado kemikaale kuuso hooggurono noo qarra tidhate dandiisiisanno kemikaale kuuso no; gargadhate loosino illachunni loosamanni no yiino.

Babbaxxitino gobbate qooxeessubara kalaqamino kanchafari gidu aana jawa gawajjo diillishino yiinohu kalaa Belayneh; kalaqamino kanchafari sire gidu aana gawajjo iillishikkinni balanxe gargadhate babbaxxitino loossa loosantanni noota huwachishino.

Kanchafaru iillishannota gawajjote deerra buunxanni kemikaale kiifa hasiisannowa badate looso loosanni hee'noonni yiinohu loosu gumulsiisaancho; Tigirayete qoqqowira budillite doogonni gargadhate loosi loosamanni noota egensiisino.

Qoqqowubbate kalaqamino kanchafare gargadhate 8 kemikaale kiiffanno kaameelubba 11 ogeeyye ledo sonkoonni; sonkoonni ogeeyyenna kaameelubba qoqqowoho noo giwirinnu ogeeyye ledo qinaawatenni loosanni afantannotano coyi' rino.

Kalaa Belayneh amadiiseno, kanchafare gargadhate lee horophilla qixxaabbinoore ikkana xawise; qoqqowubbate kalaqamino kanchafari iillishanni noo gawajjo bidhachishannota ikka hoogasenni ilaalaame bayichubbara kemikaale kiifate mittu horophili ikkanno yiino.

Mittu horophili 2 kume liitire kemikaale kiifate dhuki noosita buuxise; mitte liitire kemikaale mitte hekitaare baatto diwa dandiitannota huwachishino.

Uurrinsha kanchafarena gide huntanno damuu'la gargadhate hajo la'annonsa bissa ledo qinaambetenni loosannota egensiisino.

Qoqqowoho taraabbannonna taraabbannokki dhibbuwa gargadhate illachinshe loosanni hee'noonni

Abbebech Maatewoos

Addis Ababa:- Gobboomu deerrinni layinki doychonni Afuunni uyinanni Kollereu kittiwaate qoqqowoho Wodiidi Sidaami zoonera Daarra Otilchu woradira Federaaletenna qoqqowu luphiima loosu sooreeyye afantinowa faajjetenni hananfoonni.

Qixxaawote aana hasaawa assinohu Sidaamu Qoqqowi Dagoomu Fayyimma Inistituute dayrekitirichi Dr. Daammene Debaalqe; sajjoo dirra taraabbannonna taraabbannokki dhibbuwa balanxenna kalaqantuhu gedensaanni gargadhate aana illacha assatenni loosanni keeshshinoonni.

Fayyimansa agarantinonna laashshaano qansoota kalaqate loonsoonni loosinni gumaamma ikka dandiinoonnitana xawisino.

Qoqqowoho 5 woraddara Kollereu dhibbi taraawo kalaqamasenni gawajjamino manna 820 xaginseenna hurte fultanno gede assinirono 9 manni lubbaminota kule; dhibba tekinolojete kaa'lo nookkiha gargadha dandiinannihura shumate mine garunni horonsira; meessinna qarqaru co'ichimma agara hattono co'ichimmasi agarantino woy xaginsoonni waa horonsi'ratenni gargadha dandiinannita dagoomu afe loosu aana hosiisanno gede huwachishino.

Tenne doychonni 288 kumi ali mannira kittiwaate uyinannitana lede coyi' rino.

Itophiyu dagoomu fayyimma inistituute dayrekitirichi Dr. Mesay Hayilu isi widoonni; uurrinshansa mannu loosinonna kalaqamunni kalaqantanno taraabbanno dhibbuwa gargadhatenni, fayyimma iillo woyyeessatenni, hedewelcho kalqantanno dhibbuwa xiinxallotenni irkisanna dawaro aa, uurrinshuwa tekinolojete uduunnichinni irkisanna kaa'la hattono labbino assootubba aana illacha aatenni loosanni afantannota coyi' rino.

Dr. Daammene Debaalqe;

Gobbate deerrinni onte qoqqowubbara kalaqaminoha Kollereu dhibba 41 woraddara wo'munni wo'ma uurrisa dandiinoonnita xawisino.

Gobbankenni dhibba wo'munni wo'ma hunate baalunku dagoomu fayyimma ogeeyyenna hajo la'annonsa bissanni ledo halamatenni uyinanninsa roso loosu aana hosiisa hasiisannota qummeessino.

IFDR Fayyimma Ministere Diceti Dr.Derejje Dhuguma kittiwaate hanafisiisate amanyooti aana leelle sayisino sokkanni; 4 na 5 dirra giddo dhibba balanxe gargadhanna xagisate aana jawa illacha tunge loosanni keeshshinoonni. Aliyye Itophiyu qooxeessira kalaqantano moollenna lolahu danubba handaara jiffinoha ikkirono qeelletenni fula dandiinoonnita kaysino.

Xa kalaqaminoha Kollereu dhibba gargadhate 5 qoqqowubbara 111 yannate geeshshi xagisate mereerhuwa uurrisatenni loosanni hee'noonnitana coyi' rino.

Amanyootu aana Daarra Otilchu woradi gashshootinna Wodiidi Sidaamu zoone gashshooti afame dhibba gargadhate hajo la'anno bissa ledo qinaawatenni loosino loosinni sa'u 16 barrubbara dhibbu ripoorte borreessinoonnikkita xawisino.

"Quchumu keerira daga poolisenniwa ikkikkinni poolise daganniwa shiqqi yite loosanno"

- Kalaa Mekuriya Ma'niisa

H/Q/G/Ke/Ga'labbote Biddishshi sooreessa

Abrahaam Saamuel

Hawaasi Quchumi keerenna ga'labbo agaratenna daga keerunni flute e'anno gede assate albihunni roorsine loosanni hee'noonni Hawaasi Quchumi Gashshooti Keerunna Ga'labbote Biddishshi xawisi.

Hawaasi Quchumi Keerunna Ga'labbote Biddishshi Sooreessi Kalaa Mekuriya Maa'niisihu Itophiyu Piresete Uurrinshara xawisinonte gede; Hawaasi quchumi gobbate giddo noo quchumma mereero co'ichanna biifanno quchumma ikkasinni, gobbayidinna gobba giddonni haammatu turistootinna wosinna dagge fooliishshidhannowanna turizimete mereersha ikkinota kule;keerunna ga'labbote qarri kalaqamannokki gede hixamanyine loosanni hee'noonni buuxisino.

Quchumu giddo keerenna ga'labbo agarsiisate loonsoonni loosi giddo daga poolisenniwa ikkikkinni; poolise daganniwa shiqqi yite dagate ledo loosanno gede assinoonnitana qummeessino.

Konne diro loonsoonni loossa giddo quchumunni ga'labbote bissa 24 saate baala dagate hobbaate agartannonna agarsiisate loosi aana illachiishshanno gede assinoonnita egensiisnohu sooreessu; baxxiinohunni daga batidhannowa, dano kalaqantara dandiitannowa, jaddo loosantannowanna tiraafikete bobbanke noo baycho baala bande poolisete mereersha ijaarre, poolise bobbasatenna roondunni agarsiisate dandiinoonnita coy' rino.

Kalaa Mekuriya lede, quchumu giddo dancha fajjo loosi aana qajeeltinori 1000 wedelli nootano qaagiis; kuni wedelli wolootta dagoomu bissa ledo halametanni quchumu giddo baalawa keerunna ga'labbo agarantanno gedenna huluullisannorichi kalaqamiro

poolisete mashalaqqe aatenni hixamanyite loosanno gede assinoonnita hasaawino.

Quchumu giddo konni albaanni kalaqamannohu jaddote loosi lawishshahoo mobaylenna motore moora nooha nafa ikkirono; harunsine qorichinshanni hattono Addisi Ababunni 17 ikkanno kaameela moorte abbitinnoha nafa qolate looso loonsoonni; tini jaddo tenne yannara ajjanni dagginota huwachishino.

Kalaa Mekuriya yaatto garinni, sa'u yannara Taaboori ilaali iiminni gongo'mite ubbino beetto korinni mitu mitu quchumu aana addi addi diqillo buuratenni quchumu widira gidonna gobbanni turistootu dagge daa"attannokki gede assate wo'naaltanno bissa noota qummeesse, ilaalu aana kalaqamino coyinna tuqu xaadooshshira dudubbanni coyi halaalunni xeerti'rinoho; beettote aana iillitino gawajjo buuxo assinanni hee'noonni yiino.

Quchumu giddonni sa'u yannara kalaqaminohu seenu diiri jaddo poolisete illenni tee'linoha ikkinokkitanna jaddaasine baala seeru hundaanni assine buunxanni hee'noonnita xawisino. Qoqqowunna quchumu su'ma huntannori polotiku daddalaasini konni loosinsanni eemarama noonsata kulino

Guulcho Heddo

Danchummate gadi sufino latishshira!

Kaa'lammumoro, halammumoronna irkisammumoro lowo coyee sa" a dandiineemota lellishannohu danchummate loosi qole batinye dagoomu bissawa dancha hexxo kalaqannohonna fooliishshihannohu.

Wolqa hoogginore horonsi'raano assatenni, rosa hasidhanni heedhe wolqate anjenni rosu gobbaanni ikkitanno ooso rossanno gede assate widoonni, giwirinnunna woloote loossanni dancha fajjo owaantenni gumulantino loossa suffe ha'ra hasiisanotenna irkisamate araado kalaqannota ikkitanni daggino.

Danchummate loosi kowiicho uurrannoha ikkinokkihura sufo noo garinni arronn kaajje sufa noosi. korqaatuno heeshsho suffannote. Heeshsho suffu eega latishshuno sufa noosi.

Chiginyete kaashshi, dhuka ajjiori gate loosa, qarrantinore kaa'la, danote yannaranna danote reqeecaabbino qooxeessubbara noo daga kaa'latenni amadooshshe assa, munde aa, geerru mine haaroonsa kullannireeti.

Gobboomu deerrinni 20 Miliyoone wedelli hawadi dancha fajjo owaantera beeqqate qixxeessine loosu giddora e'noonnita meentu, dagoomitte hajo ministere xawissinoti qaangannite.

Ministerete wedellu handaari ministr dieeta Muna Ahimediti hanafote yannara xawissanni; tayxe hawadi dancha fajjo owaante iillo halashshatenni 20 Miliyoone wedelli beeqqatanno gede assinoonni yitino.

Dancha fajjaaleeyye 13 loosu handaarira bobbakkanno gedenna konninnino 51 Miliyoone dagoomu bisaa iillate mixo amandoonnita coyidhinoti qaangannite.

Tayxe hawadi dancha fajjo owaante babbaxxitino ogimmae handaara amaddinohu danna tayse sa"anno dancha fajjo owaanteno hanqafantino.

Hawadi dancha fajjo owaante Itophiyimmate mittimma kaajjishate horonsi'ra hasiissannota xaphoomu ministirchi doktor Abiy Ahimediti mitte yannara coyi'rinonkanni. Ee;mittimankeno tenne dagonni dhaawantanni afantanno.

Danchummate fajjo owaante yaa fajjote aana safantino beeqqo assatenni giddoonni macciishshantanno mannoomitte laoosshinni ka'ne hee'nanni dagara hala'lado latishshu heddo diriirsatenni qansichimmate qeecha huwattannori gobboomu gadacho anfanniha dagoomitte qeechi hundaanni balaxaancho ikkinannihonna gobbatenna ayiddu baxille bowirsi'nanni jawu qeechi noo loosooti.

Wedellu noonsata fooliishshonsa yanna kakkalte latishsha abbatenna qooxeessu keeraanchimmara yannansa, woxensa, wolqansanna egennonsanni ledote dancha laoshshe hosiissanno looso ikkana; woloote kaa'late widoonnino dancha halcho uddidhe dagoominsa qotira uurrute affinore rosiissannohanna woloottunniwiinni heeshshote rosicho soorridhanna qara doogooti.

Konnirano dancha fajjo owaante heddo dagoomu lophote deeri garinni qooxeessu akata badannohanna mitte tiro hooggurono wedellu uminsa kakkaooshsinninna dancha fajjo aana safantinota dagoomunna miinju millimmo giddo beeqqatenni kisaninokki loossa la"atenni ikkado guma borreessiisannoha ikkara hasiisanno. Kunino dironna koo-tee hattono dagoomitte deerra baattote ofollo agabbukkinni mannoomitte aana safamme uynanni owaanteeti.

Itophiyaho dancha fajjo owaante hundano noo budeeti. Qarraho reqeecaabbinnorinna qarru iillinonsa mannooti kakkayisannohu hasiisikkinni kaa'la rosamino budu loosooti. Baadiyyete doogonna wo'ma hodhishshu owaante nookki yannara xissantino daga lowo xeertinye reretenni dukke iillishshammori xissamaanchu maate calla ikkitukkinni gobba gosate. Mannu aalo ikkinoha waama qaxarantino loosaasinenni gumullannita di ikkitino; Gobbate dagaho ikkinnina. Daga waammanni bale unte, reeshsha dukke assaaddanno. Itophiyaho reyinoha waa'ma maate asale ikke diegennino; xaa geeshsha.

Itophiyu daga yawo mitteenni adhate budi noonsa. Dancha fajjo owaante budi hee'ranno gede assitino yawo mitteenni adhate ikkitooti. Mitte maate woyi manchi aana kalaqamanno qarru maatenihonna mittu manchiha calla ikkikkinni dagoomunniho. Mite mite qooxeessubbara xissamaanchu xiwansiisa gutu yawo ikkitanno akati hee'ranno.

Dargete gashshooti yannara 1967 M.D layinki diriminna jawiidi rosu uurrinshuwa beeqqisiisinohu "Idget Behibret" lopho mitteenni yinanni gaadi gamunni dancha fajjo owaantenni la"amara dandaanno.

Xaphoomunni yanna yannatenni lophitanni daggino qinaawino wedellu dancha fajjo owaante owaantete aana beeqqatanno wedelli dagoomaha uyitanno kaa'lo ledote wedella dagate soqqamaanchimma laoshshe kalaqate kaa'lanno. Dagate soqqamaanchimmani suwino wedelichi gobba massagete hasatonna ikkadimma heedhanno. Ninkeno dancha fajjo owaante bude ikkitanno gede loosa hasiissannoke. Konniraati danchummate fajjo gaadi sufino latishshira xagichoho yinannihu. Kuni assooti rosichonna gade ikka hasiissannoho!

Kuni gafi addi addi polotiku, miinjunna dagoomitte hajubba lainohunni qansootu xawado hedonsa wortannowaati. Konni gafira fultanno borro qixxaawote kifile uurrinsha dixawissanno.

Xawado Heddo

Meessinna qooxeessu co'ichimma Fayyimmateeti!

Yaareed Geetaachew

"Fayyimma minenke" yitanno qixxaawo Televizhiinete laemmo woyte,hiitto fayyimma minenke heedhanno yitanno xa'mo galtannoe. Ikkollana galanni hosanni xawinoe gede ikkiro fayyimma meessi angara noota huwata dandoommo.

Lawishshaho mittu manchi cee'matenni anga hayishshi'rikkinni itanno; cee'ma calla ikkitukkinni hudetenni muddameno anga hayishshi'rikkinni saga'lanna wodancheemmo. Fayyimmano xissono angankera noota kayinni buunxeemmohu xisso iillitunke gedensaanniiti.

Xa yanna hawadooti. Hawadu yanna addi addi taraabbanno xisso cibbidhinote. Mudde mudde deeiishshanno xibbi woy kolleeru,tuf u,ganshu,shekkeere xissonna labbeemmeri hawado korqaata assatenni kalaqantannona manchi beetti aana lubbamate geeshshi gawajjo iillishshanno xissuwaati. Kayinnilla gargadhate hakimete mine calla ikkikkinni xagichu angankera no.

Lawishshaho kolleeru xibbi diru dirunkunni yanna agare hedeweelecho kalaqamatenni manchi beetto woqaasanna la'nanni. Kayinnilla kaimisi meessinna qarqaru co'ichimma agadha hoogatenni ikkinota anfiro gargadhate hayyo shotate. Mootimma eeli geeshsha dirrite Cilunni co'o yitino qooxeessuwa kalaqate huwano cu'mishiishshinotanna qae qae togoo xissora kora ikkinore gargate Shumate mine minnanni gede huwano cu'mishiishshinota ballaho rosiisaanchu hee're laommoha qaageemmo. Xa kayinni ille digantannoe shumate minna doogga dooggetenna qae. Mayira hedessi yiniyya? Yitanno xa'mo galtannoe.

Kolleeru xibbanna taraawo shumate mine co'eessatenninna mullawa cila aguratenni, anga yanna yannatenni hayishshi'ratenninna xaphoomunni meessinaatunna qooxeessu co'ichimma agadhatenni gatisa dandiinanni shota xibbaati. Kayinnilla hedeweelecho lubbo xoqolanna la'nannina wodancha hasiissanno.

Mittu huluullisannoeri hee'riro rosinohu rosinokkihuno Hoteetele ikko mine sagale itara qixxaawanno woyte saamunu nookkiha hayishshi're; ite ka"i gedensaanni zayite,buuru,coomunna miteekke angate foole co'eessate saamuna xa'amno. Addaho kuni saalsiisanno. Bakiteeriyu godowu giddora ei gedensaanni "Xeena gane kaeenna..." yaatto ikkanno. Inte ka'ne anga hayishshi'ra miteekke sagalet foole angankera hee'rannokki gede ikkinniina meessaneetonke taraabbanno xissonni koleeranna addi addi Baakiteeriyubba labbeemere godowu giddora eatenni digatissannoke. Xiwamme shentankunni balanxe qoropha busullete.

Miteekke saamunu hoongi hee'riro buluulunni ringe haishi'ra hasiissannota ogeeyye huwachishshinolla. Kayinnilla "Hawasha jarme dishitanno" yinanni haafa yaatto amande meessaneeto gawajjinanni.

Gate qottise dayinohu bunaho woshshinoro xoxoo hayishshi'rikkinni cu'mi're itate budi gata hasiissanno. Hayishshi'ra baalunkurira malaho;hurrete.

Buluulu nookki mini dino. Iso isonni baadiyyete. Kayinnilla horosi dihuwantannina buluullo dunne hunnanni. Buluulu hoogiro nafa Haraanju anganna uddanna hayishshi'rate hunda Dr.Akiliilu Lamma buuxikkiinni nafa annuwinke horo nootanna jarme muceessannota buuxxe affino. Coyinke aana Dr Akiliilu Lamma qereq'e'nichotenni daanno "Biliharaaziya" yinanni xissora xagicho afinoho. Konne xagichono haraanjichunni qixxeessino yaate.

Wole widoonni kolleeru,godowu gameranna addi addi xibbira tugannohu hawadu giddo shaanaoo,barbarena duuchanka gatinni afi'neemmo qaamatonna sagallate dana hayishshinikkinni itate. Roorenkanni rainse ita xissotenni gatissannote.

Xa hawadu giddo kalaqantanno xissonna taraawotenninna ittisate malu angankera no. angankenna meessinaatonke co'isatenni,bura sagale saga'la hoogatenninna saamunu hoogiro buluulunni;buluulu bairo haraanjichunni anganke co'eessatenni manchi beetti aana rakko abbannonna mudde mudde deesiishshanno xisso gargadha busullete.

Wole widoonni hawadu biinne burqisanno. Baqqalu biinnete xibbinna shekkeere biinnetenni taraabbanno. Biinne hee'dhennohu kuusamino wayi olliraati. Qaenkeranna olliinkera kuusamino waa mooshsatenni co'o assa dandiinanni. Gate loosi'nanni woyteno eeleto way giddonni flute biinne qassannonkekki gede qoropha hasiissanno.

Qoropha qoropha ikkituro maa wodanchummo lawi'ne? baadiyyete qooxeessira biinnete xibba gargate fayyimmate biiro beekkanno "Agobere" woy daallasa dimbannire mitootu quchuma qolte hirtanna,wolu kayinni cide xaaxanna wodanchinanni. Tini qorophateyya? Ee; "qoropha agartannohe;wodancha dibbannohe" yaano bayiriidi qullaawu maxaafi. Biinne gargadhate uyinoonnihe hocco hiranna cide xaaxa lubbokkinni diroortannona quchumaha noohu atewiinni mayira hidhannoro wodanchi.

Meessinna qooxeessu co'ichimma fayyimmateeti;fayyimma kayinni ilama tareessateeti. Fayyimma heedhurooti latisaanchonna gummaamo ikkinannihu. Tenne lamalara bakkalcho gaazeexi wosinchinkenna Sidaamu qoqqowi dagoomu fayyimma Instituuete qaru dayirikiterichi Dr.Daammene Debaalqe xawissanni; fayyimmanke agarantinota ikkitanno gede balaxotenni xisso gargadhate aana illachisha hasiissanno. Konnirano fayyimmate biironna dagoomu fayyimma Instituuete qeechi luphiima ikkasinni yawonsa ragunni fultanni afantanno. Konne ikkinohura fayyimmanke roore anga hakimete mine ikkikkinni meessinaatu,qaenqenna qooxeessinco'ichimma agarate aanaati.

Bakkalcho

Bocaasa 10,2013 M.D Xintami

Itophiyu Pireesete Uurrinshi Qara

Loosu Gumulsiisaancho

Bilbilu Kiiro - 011-126-42-22

Imeele- epa@press.et

Qara Qixxeessaancho

Yaareed Geetaachew

Teeso

Sinu/quchuma - Yekka

Worada -

Minu Kiiro -

Imeele - yaredoyaredozen2@gmail.com

Bilbilu Kiiro - 011-1-57-25-25

Dikkote Latishshinna Egensiishshu

Imeele - epapromotion@press.et

Bilbilu Kiiro - 011-1264341

Faakise - 011-8111315

Qixxeessaano

Amsaal Felleqe

Abrihaam Samuel

Qiddist Gezzaheny

Abbebech Maatewoos

Egensiishsha haa'nanni kiffle

Bilbilu Kiiro - 011-156-98-73

Faakise - 011-1265812

Egensiishsha hirate qineessanniwa

Bilbilu Kiiro - 011-1-26-43-39

Websayt: www.press.et

Fb/ [Ethiopian Press Agency/](https://www.facebook.com/EthiopianPressAgency/)

[Sidaamu Afo](https://www.facebook.com/SidaamuAfo/)

“Mitte ama mini giddo fayyimmase hooggu yaa xaphooma maate fayyimmanna keeri hembeelamanno”

- Dr.Daammene Debaalqe

Sid/Qo/Dag/Fa/Instituute Qara Dayrekitere

Amsaalu Felleqe

Layinki dirimi rosi deerrira hee're albilicho xagisaancho ikkate hasatto noosinkanni. Umi digiresi xaphooma xagisaanchimmate ogimma rosu golinni harunsanni hee'reeti ogimmasinni baxxino garinni amuwa kaa'la noosita hedo galtinosihu. Mitticho ama xagisa maate xagisate; maate xagisa kayinni dagoomu fayyimma agarate yaanno.

Adaare xaphoomu Hospitaalera otoottotenna godowu gato addi xagisaancho ikke owaatanni keeshshino. Ilame lophinohu Sidaamu qoqqowi Hulata woradiraati. Rosu qixxaawosino Otoottotenna godowu gato addi xagisaanchimmanniiti. Xaa yannara kayinni Sidaamu qoqqowi Dagoomu Fayyimma Inistituute qara dayrekitere ikke owaatanni afamanno.

Tenne lamala Gaazeexinke wosinchi Dr.Daammene Debaalqe yaamamanno. Qoqqowu Fayyimmate Instituutera qara dayrekitere ikke looso hanafate albi Instituutete dayrekiterichi Dr.maate mangashihunni ledo looso hanafate dandiissanno hasaawa assanni hee'reenna Bilbilisi qilli yaanno. Tenne yannara shooshanqetenni amuwa owaatannoha ikkasinni haaro looso hanafanno barra ikkirono,bilbila kayise hasaawisi woyte mitte ama rakkotenni ilate gamaa'miteenna qarru isi tirannoha calla ikkinota kullannisi. Tenne yannaraati "Amate kaajjanno wodani dinoo" yee albi Instituutete massagaanchi kaameelinni adaare iille amate lubbo woxxinohu Dr daammene.

Dr.Daammene ogimmasinni baxxinohunnin amuwunna marqu qaaquulli reyo gatisate noosi ajuuja kaiminni xaa yannara massaganno uurrinsha owaatanni; ledoteno lamalate giddo lame barrubbara Adaare Hospitaalera ogimmasinni owaatanno gede qoqqowunni fajjishiishi're owaatanni noota qummeessinonke. Ninkeno Dr.daammene techonke qixxaawote kifile wosincho assine ledosi keeshsho assinoommo.

Bakkalcho:- Xaa yannara massagatto uurrinshara daakkira albaanni owaatanni keeshshitto uurrinshara baxxinohunni amuwu reyo gargarate ragaanni uytanni keeshshitto kaa'lo daafira xawisinke.

Dr. Daammene:- Mitticho ama xagisa maate xagisate; maate xagisa kayinni dagoomu fayyimma agarate. Mitte ama mini giddo fayyimmase hooggu yaa xaphooma maate fayyimmanna keeri hembeelamanno. Baxxinohunni, godowinni noo ama ikkituro kayinni lamu manni lubbooti gatinsannihu.

Xaginaatu ragaanni la'nummoro amuwu

Laaboraatoorete buuxo deerrase agartinokkitanna ammanamooshshu nookkita ikkituro mannu lubbo aana gawajjo iillishshanno

dhibba ranke anfe xagisa dandiiniro shotu garinni hursanna reytannokki gede gargara dandiinanni. Meentu kalaqamunni labballunni baxxinore ikkansanni shiima so'ronni hattono mundeete du'nama heedhuro shotu garinni lubbantara dandiitanno.

Konni daafira, amuwu reyo gargarate ranke xagisa dandiiniro hursanna reytotenni gargara dandiinanni. Deammiro kayinni amano ikkito qaaqu lubbantara dandiitannohura lamenka hoongammonsara dandiineemmo.

Amuwunna qaaquullu reyo gargarate giddo'yanni nooe hasatonna kakkaonni owaatate hasatto nooenkanni. Kaaliiqino kaa'leennae xagisaanchimmatenni qajeete otoottotenna godowu gato addi xagisaanchimmanni Adaare Hospitaalera owaatanni keeshshoommo.

Bakkalcho:- Tenne Instituute massaga hanafitto barrano Hospitaalenni bilbilloonnihena mayi kalaqameennaati?

Dr.Daammene:- Sa'u muli yanna giddo albaanni looseemmowiinni Adaare Hospitaalenni Qoqqowu Dagoomu Fayyimma Inistituute massageemmo gede mootoonsinceenna dayummo gedensaanni Birote giddo albihi uurrinshate dayrekiterichi ledo basete soorro assi'nanna hawarro yannara silke bilbillie.

Tenne yannarano Adaare Hospitaalera mitticho ama mundeese giddora higge du'nanteenna quuxxote giddo noota kullie gedensaanni hanafoommore agure wiinamunni Hospitaale iillatenni woloottu ogimmate jaalla'yanni ledo ikkine hasiissanno kaa'lo assineenna reytotenni gattino daafira lowontanni hagiidhoommo. Heeshsho'ya giddo wodaninni hagiidhoommo barraati yee hedeemmo. Hatti ama hattenne yannara deammeenna woy ranke iilline xagisa hoongeenna lubbanteemmero looso konne

agurate geeshsha iillishshanno gumulora illeemmonkanni. Ikkollana, ise lubbo gatasa dandiinoommo daafira lowontanni hagiirraamoho. Anehu illachi'ya sooreessimmatenni owaata ikkikkinni ogimma'yanni amuwa xagisatenni hursatenna reytotenni gatisate.

Hakkonni gedensaannino, xa massageemmo uurrinsha loosinni ledotenni amuwa xagisate dandeeemmo gede qoqqowoho deerru deerrunkunni afantanno sooreeyye fajjishiishi'ratenni lamalate giddo lame barrubbara Adaare Hospitaalera amuwa xagisatenna dare gowate owaantennino kaa'leemmo gede fajjinoonnie.

Tenne qullaawa hedonni amuwa kaa'leemmo gede fajjituere qoqqowinke loosu massagaanono tenne dagonni galata hasi'reemmo. Hakkonni gedensaanni, tenne uurrinshano massaganni lamalate giddo lame barrubbarano amuwa xagisatenni kaa'lanni noommo.

Anera jawa ajuuji'ya xissame quuxxotenni shetino manna hursatenni hagiidhanna la''atenna ledonsa hagiidhate.

Bakkalcho:- Hanni tenne Dagoomu Fayyimma Inistituuteha qara qara loossa xawisinke?

Dr.Daammene:- Dagoomu Fayyimma Inistituuteha qaru ilachi saseho. Umikkihi, hedeweelcho dhibbuwanna dano xiinxallo assate. Taraabbanno dhibbuwa yine bandoonniri 36 dhibbuwa ikkitanna; xiinxallo assinihi gedensaanni dhibbuwa leeltuha ikkiri taraawo hala'ite dhibbu deerrira iillatenni gawajjo iillishshukkinni gargara dandiinanni garinni wiinamunni dawaro qolate. Konni garinni, xiinxallo assinanni gargarate; dagoomu aana iillitara dandiitanno gawajjonna reyote bikkano ajishate.

Layinkihu, xiinxallo assate. Uurrinsha

qoqqowu giddo harinsannita fayyimmate ledo amadisiisantino xiinxallubba harisate, qineessate, hattono massagata loosooti. Xiinxallotenni iillinoonni gumi kaiminnino dagoomaha haja la'annonsa bissa kakkayisatenninna huwanyoote kalaqatenni taraawo gargarate qaafu adhate.

Sayikkihi, akeeka haa'ne xiinxallate woy buuxate. Kalqoomu deerrinni ikko gobboomu deerrinni deerransa agartinota akeeka haa'ne buunxanni xiinxallo harinsanni. Qoqqowu deerrinnino deerrase agartinota laaboraatoorete buuxo harinsanni. Anfinte gede Laaboraatoorete buuxo deerrase agartinokkitanna ammanamooshshu nookkita ikkituro mannu lubbo aana gawajjo iillishshanno.

Halaalaancho ikkitinokkinna kaphunniti laaboraatoorete xiinxallo gumi hattono deerrase agartinokki xiinxallo dhibbu dana seekkine bandannikkinna uynanni xaggano garunni hajajate dandiisiisannokki daafira mannu lubbo aana gawajjo iillishshara dandiitanno. Konni kaiminni, akeeka haa'ne buunxanni mereersha woy laaboraatoorete xiinxallo assinanni woyte qorophotenni harunsinanni. Xissamaanote halaalaancho ikkinoha akeeku buuxooti assa hasiissannohu.

Konni kaiminni, kalqoomu deerrinni ikko gobboomu deerrinni nooti deerrase agartino xiinxallonna buuxo assinanni; laaboraatoore qoqqowu deerrinnino heedhanno gede assate.

Konne gumulateno xaa geeshsha Wodiidi Daga Dagoominna Manni qoqqowi mootimmani ledo qinaambe loonsanni hee'noommo. Qoqqowu deerrinni akeeka haa'ne buunxanni mereershi qarra tirateno xaa yannara Yirgaalamete quchumira deerrase agartinota jawa laaboraatoorete mereersha ijaasinanni hee'noonni. Quchumaha harinsanni hee'noonnihi laaboraatoorete mereershi ijaarshi goofeenna hasiissanno uduunne eessinoonni. Xaa yannara gatinohu way xuruura halashshate loosooti; konneno loonsanni hee'noonni. Kuni laaboraatoore mereershi loosi goofiro qoqqowinkera dhibbu dana garunni badatenna deerrase agartino buuxo assatenni halaalaancho guma leellishanno mereersha kalaqate qaru illachinke. Konninni, fayyimmansa agarantino dagooma kalaqate dandiinanni.

Wolootta Hospitaallaranna Fayyimmate mereershubbara assinanni buuxo guma gamba assinanni silanchimmanna halaalaanchimma badateno laaboraatoorete mereershira wirro buuxo assinanni. Konni kaiminni, Hospitaallatenna fayyimmate mereershubbara akeeka haa'ne buuxo assinanni laaboraatoore halaalaancho hasiissannota ikkasenna hoogase bandanni mereershaati.

Wirro buuxo assine iillinoonni gumi kaiminnino, buunxe iillinoonni gumi aana

Wosincho

“Mitte ama mini giddo fayyimmase...”

Qoola 5

so’ro nooro, ogeeyete ragaanni ogimmate xe’ne nooro hattono akeeka haa’ne buunxanni uduunni aana qarru nooha ikkiro bande rahotenni taashshote qaaf adhinanniha ikkanno. Ogimmate ragaanni qarru leelliha ikkirono; ogeeyete rahotenni qajeelsha aatenni hattono buuxo assinanni uduunni aana qarru nooha ikkiro ranke gatamaratenni silanchimma noose buuxo assitanno gede kakkayisatenna dandiisiisate.

Wolu kayinni, gobboomu deerrinnino lawishsha ikkino garinni loonsanni hee’noommohu taje maareekinanni gashshinanni mereersha ijaarranni hee’noommo. Kunino jawa mereersha ikkana; mereershaha kompiyuterenna woloottano yannitte hayyonni tajubba maareekinanni gashshate dandiisiisannore hasiisanno uduunne eessinanni loosu giddora e’nanni hee’noommo.

Tini uurrinsha umiseta ikkitino Weebisayte noose. Konninni ledo, qoqqowoho afantannori baalanti loosu uurrinshuwa hasidhanno tajubba baala ninkewa abbite maareekki’ra dandiitanno. Togo assa albilicho babbaxxitino xiinxallo assate hasi’nanni yannara lowontanni kaa’litannohura hiitti uurrinshano tajubbansa abbite maareekkidhanno gede assineemmo. Tajete mereersha xaa yannara ijaarshu loosu gundoommo.

Sidaamu qoqqowi Dagoomu fayyima Inistituute qarunni loossannori aleenni xawisummore labbanno. Kuri illachuwanni loonsummoha ikkiro deerrase agartino buuxo assatenna fayyimmansa agarantino dagooma kalaqate dandiinanni.

Xiinxallo assatenni hattono silanchimma noose laabaraatoorenni buuxo assinanniha ikkiro halaalaancho buuxote guma afi’nannihura hasiisanno xagicho hajajatenna xagisate dandiinanni daafira; illachunniiti loonsanni hee’noommohu.

Bakkalcho:- Xaa yannara qoqqowohonna qooxeessaha hawadi yanna kora assidhe taraabbanno dhibbuwa yine bidhattote gede bandoonniri hiikkuriiti? Dhibbuwate taraawo gargarate adhinanni hee’noonni qaafona?

Dr.Daammene:- Hawadi yanna baxxinohunnino, xeenu yanna korkaata assidhe qooxeessinkera kalaqantino dhibbuwa umihu Kolleeraha. Koleeru dhibbi baxxinohunni lolahu noo qooxeessira anfiwa baala shumate ofollatenni kalaqamanno dhibbaati. Koleeru dhibba shotunni meessinatunna qarqaru co’ichimma agadhatenni gargadha dandiinanni.

Wolu kayinni Shekkeerete dhibbaati. Shekkeerete dhibbi kalaqamanno gede korkaata ikkannohu way kuusamanno qooxeessira Shekkeerete biinne sirtanno kaiminniiti. Kunino, xeenu kaiminni qooxeessaha duuchu qooxeessira way ga’ranno daafiraati.

Kuri dhibbuwa roorenkanni hawadi yanna agarte ka’annoha ikkinohura dagoomu meessaneetinna qooxeessu co’ichimma agadhanno gede huwanyoote kalaqate loonsanni hee’noommo.

Shekkeerete dhibba gargarate waa koffe amaddino bayichuwa mooshshatenni biinne

sirtannokki gede assa hattono Agoberre garunni horoonsi’rate.

Kolleeru dhibba gargadhateno shumate mine garunni qixxeessine horoonsi’ra; shumate mine horoonsi’ni gedensaanni anga wayinninna saamununni seekkine hayishshi’ra; anganni waa kemikaletenni xaginse horoonsi’ra woy hufinse qiissinanni aga hasiisanno.

Kolleeru dhibbi kalaqamanno gede daafamino woy co’ichimmasi agarantinokki way korkaata ikkannohura way co’ichimma garunni agarantanno gede assa; bu’ano ikkituro qooxeessunni shumanna woloottano babbaxxino ishine eannokki gede garunni agara hasiisanno. Way co’icha ikkasino yanna yannantenni buuxo assanna daafaminoha ikkiro ranke xagisa hasiisanno.

Bakkalcho:- Qoqqowoho Dagoomu Fayyimmate Inistituute dagoomaha hasiisanno owaante garunni uytanni no yine ammannanni?

Dr.Daammene:- Uurrinsha xaa yannara handaarunni uytanno owaante ragaanni danchu deerrira no yine hendanni. Labbanno uurrinsha wolootta qoqqowubbara noo deerra afatenna dancha lawishsha adhate hasatto heedhuro; babbaxxitino korkaata kaiminni basete geeshsha marre la’ate didandiinoonni. Ikkollana, wolootta qoqqowubbanni woyyaabbino uurrinsha ikkase kullanni.

Federaalete Fayyimmate ministereno ikkito IFDR Dagoomu Fayyima Inistituuteno uurrinshankera woxunni ikko hasiisanno uduunne shiqishatenni irko assitino. Uurrinsha tantanantunkunni harancho yanna kiirsiisinoha ikkirono; danchu garinni tantanantinotenna isilanchi owaante uyitanni noote. Xaa yannara kalaqamino dhibbi taraawo gargarate loosonke gundummo gedensaanni albilicho xiinxallotenna laabaraatoorete buuxo loossanke garunni loonseemmo ikkanno.

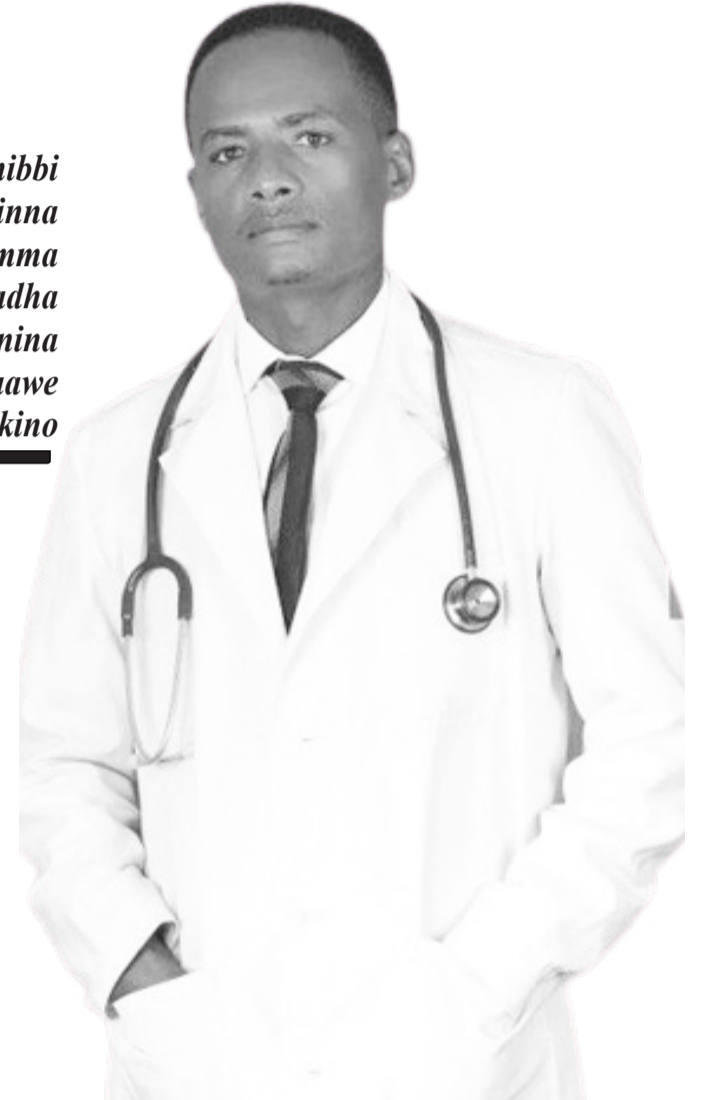
Bakkalcho:- Qoqqowoho Kolleerunna Shekkeerete dhibbi taraawonna gargarooshshu loossa noo deerra xawisinke.

Dr.Daammene:- Kolleeru dhibbinni xaa geeshsha qoqqowoho 16 woraddara 800 ale ikkanno manni amadamino; kuri giddonni 9 manni lubbamino. Xaa yannara onte woradda konni dhibbi taraawo wo’munni wo’ma gargara dandiinoonni.

Konne dhibba gargarateno kittiwaatete gaado faajjetenni hananfe harinsanni hee’noonni. Gobbankera xaa yannara 5 qoqqowubbara kuni dhibbi leellinoha ikkana; Sidaamu qoqqowira 16 woradda mereerinni roorenkanni konni dhibbira reqeccaabbino yine bandoonniri onte (Daarra, Daarra Otilcho, Bansa, Boona hattono Cabbe Gaambeeltu) woraddara xaphoomunni 288 kume ikkanno manni kittiwaate adhanno gede assinanni hee’noonni. Xa wo’munni wo’ma garagarate widira iillinoommo yaate.

Kalqoomu Fayyimmate Uurrinsha wortino istaandaarde garinni Kolleeru dhibbinni amadantinori 1 kumi manni mereerinni reyote bikki kirotenni 10 woroonni ikkiro taraawotenni amadantinori woyyaawino xaginaatu owaante afidhino yine hendanni.

Kolleeru dhibbi meessaneetinna qooxeessu co’ichimma garunni agadha hoogatenni ikkinnina woluwiinni taraawe daynoha dikkino

Muli barruwa gidono wo’munni wo’ma gargarate dandiinanni garinniiti qinaambe loonsanni hee’noommohu.

Gobboomu deerrinni taraabbannonna taraabbannokkiri yine bandoonniri 36 dhibbuwa mereerinni ninke qoqqowi deerrinni bidhachishshannonkeri Kolleerahonna Shekkeerete dhibbuwaati.

Qoqqowoho Kolleeru dhibbi taraawo leeltu qooxeessuwara wiinamunni iilline qorqoratenna gargarate loossa loonsoonnihura mannu aana iillitara dandiitanno gawajjo gatisa dandiinoonni.

Qoqqowudeerrinnihanafeworaddatantano geeshsha hedewelcho dhibbuwanna danote taraawora wiinamu dawaro qoltanno gaamo uurrinseenna loossanni afantanno. Yanna yannantenni jawaata qorqorshanna xiinxallo assinanni gargarate loonsanni. Hakkiinni sae, tini hawadi yanna ikkasenni xeenu lolahe bati’ranno qooxeessuwara bushshu hoshooshame gawajjo iillishannokki gede bidachishshanno qooxeessuwa heedhuro yannate geeshsha manna basetenni kayinse bidhachishshannokki qooxeessuwara keeshshitanno gede assinanni.

Bakkalcho:- Taraabbanno dhibbuwa albilicho dagoomu bidhatta ikkitannokki garinni balanxe gargaratenna dagoomu huwanyo kalaqate loossalainohunni uurrinshate gede albilicho hiittoonni gumulate mixidhinoonni?

Dr.Daammene:- Uurrinshanke amaddino mixo, babbaxxitino dhibbuwa taraawonni ledo amadisiisaminohunni kalaqamanno dhibba, reyo, hattono gawajjo ajishatenna dandaamiro gargarre hunate. Qoqqowinke

deerrinnino la’nummoro Kolleerunna Shekkeerete dhibbuwa yanna yannantenna ka’anni taraabbannohu dagoomu giddo huwanyoote anje noohuraati. Baxxinohunni, Kolleeru dhibbi meessaneetinna qooxeessu co’ichimma garunni agadha hoogatenni ikkinnina woluwiinni taraawe daynoha dikkino.

Konni kaiminni, dagoomu meessaneetinna qooxeessinsa co’ichimma garunni agadhara; shumate mine garubni qixxeessine horoonsi’nanni gede; anfiwa baala shumate horoonsi’nannikki gede; daafamino way hee’riro xiinxalline rahotenni kemikaletenni xaginse horoonsi’ra; anga wayinna saamununni seekkine hayishshi’ra hasiisannota huwanyoote kalanqanni hee’noonni. Saamunu nafa hoogiro buluulunni seekkine hayishshi’ra hasiisanno.

Way hoogiro co’ichimma hendannita dikkitino. Konnira, duuchunku qooxeessira way tuqishshi hala’lanno gede handaarunni haja la’annonsa bissanni ledo qinaambe loonsanni hee’noommo.

Qoqqowu deerrinni taraabbanno dhibbuwa gargarate loossa harunsitannonna irkissanno gaamo tantanne loonsanni hee’noonnihura qarrubba leeltuwa rahotenni dawaro qolate loonsanni hee’noonni. Dagoomunni uynanni huwanyoote adhatenni loosu aana hosiisanna fayyimmansa latisi’ra noonsa.

Bakkalcho:- Dr Daammene Debaalqe, loosu yannakkinni qooce dagoomu fayyima daafira xawishsha uytanni qixxaawote kifilenkenni ledo assootto keeshshora galanteemmo.

Dr.Daammene:- Anino galateemmo.

Kalaqote hedoo noonsa qansoota loosu giddora eessatenni miinju wolapho buuxisiisa hasiissannota xawinsi

Abbebech Maatewoos

Addis Ababa:- Kalaqote hedoo noonsa qansoota loosu giddora eessatenni miinju wolapho buuxisiisa hasiissannota Loosunna Dandoote ministircho Dukko Muferyiat Kaamiil xawissu.

Loosunna dandoote ministere IFDR Tekniikenna ogimmate qajeelshi Inistituute ledo halamatenni 500 qansooti beeqqitanno umi doyicho qarra tirtanno tekinolooyete gumma burqisatenna lossate illachishino “Semer kaamp” pirogiraame tenne lamala giddo hanafisiisino.

Fanote amanyooti aana Ministircho dukko Muferyiat Kaamiil xawissino garinni; baraartino surrenna kalaqote hedoo noonsa qansoota loosu giddora eessate assinanni wo'naalshi kaajje sufanno.

Babbaxxitino gobbate qarqarinni daggino baxxitino kalaqote dandoo noonsa qansoota hawadi yannara qajeelshunni irkisate loosi tekinolooyubba roore woyyeessate hattono haaruudde kalaqubba kalaqate dandiisiisanno yitino.

Ministircho buuxissino garinni; qixxaawo mittu mittunku qansichi noosita kalaqote hasatto roore lossi'ranno gede injaanno akata kalaqate illachishshino.

“Semer kaamp” pirogiraame kalaqote hedubba lophitenna guma laalte Itophiya heewisamaancho assitanno gede dandiisiisannote yitino.

Baraartino hedoo noonsa wedella gamba

assatenni mittu wolunnita dandoo huwatatenni lossatenna rosiisate illacha assitino qixxaawo ikkase buuxissino.

Qajeelshunni 500 kubbaaniyoota kalaqate mixo amandoonni yitinoti Ministircho; beeqqaano wedelli lame aganna keeshshite fultanno woyte gobbate tirfitanno uurrinshuwa kalaqqanno doogo injeessate hedoo amadinota kayissino.

Mootimma kalaqote hedoo noonsare womaashshu irkonni kayse dikki'rate geeshsha noo paakeeje wonshite shiqishshanno yitinoti Ministircho; konnirano yanna garunni horonsi'ratenni gumaho soorra hasiissanno yitino.

“Poletiku wolaphonke annuwunna amuwinke kakkalamooshshinni kaajjinshe hee'noommoreeti; kayinni miinjinni wolaphinoommokki gobbaati” yitinoti dukko Muferyiat; miinju wolaphonke buuxisiisate kayinni kalaqote hedubba irkisa noonke yitanni coyidhino.

Wolaphonke guuta ikkitanno gede hasi'niro

baraartino surre, culka ikkitino anguwa qineessatenni loosu giddora eessa xa'manno yitino.

IFDR Tekniikenna ogimmate qajeelshi inistituute qara dayrekitere Dr. Biruk Kedir isi widoonni; gobbate gede dandoote latishshi luphiima illacha uyinoonni handaara ikkasi buuxisino.

Loosu kaayyo kalaqatenna gobbate miinjinni woyyitino lopho borreessiisate dandoote latishshi aana hala'ladunni loosa hasiissannota coyi'rino.

“Semer kaamp” pirogiraame haaruudde tekinolooyubba kalqatenna horote aana noo tekinolooyubba woyyeessate illachishshinota buuxisino.

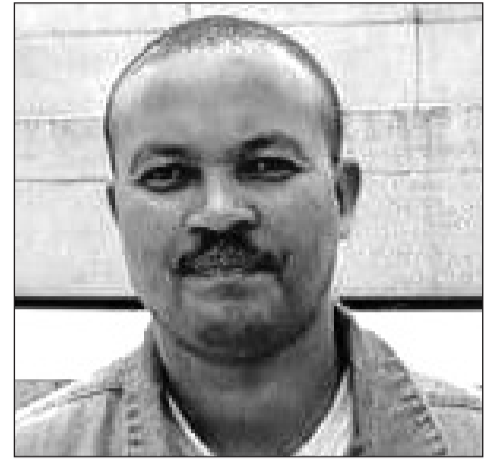
Beeqqaano keeshshonsanni dandoo qajeelshunni lossatenni roore gumaamo assitanno kaayyo injeessinoonnisata coyidhino.

Qajeelshunni sae gobboomu deerrinni sayinsenna tekinolooyete heewubba handaarunni woyyitino kalaqo jawaachishate kaa'litanno yiino.

Sa'u dirrara gobboomu deerrinni sase doyichonni dandootenna tekinolooyete heewubba harinsoonnita egeensiisino.

Qaru dayrekiterechi xawissino garinni; heewubbatenni qeelaano ikkitino wedella tekinolooyete kalaqo hedubba lossate gobbaanni irko afidhanno doogo injeessa dandiinoonni.

Inistituute kalqote hedoo noonsa qansoota mitte basera gamba assatenninna

Abbebe Marimo

Turizime egenno...

uurrinshara xawissino garinni; qoqqowoho noota turizimete jiro iillo widira soorrate haammata qarrubba heedhurono; qarrubba dancha kaayyora sooratenni turizimete jiro garunni latinse horonsi'rate loonsanni hee'noonni.

Konninnino 2015 baajeettete dirinni xibbuunni 25 calla ikkitino jiro horonsi'ratenni 108 kume ikkitanno qansootira loosu kaayyo kalanqoonnita xawissinohu birote sooreessi; 2016 baajeettete dirinni konne xibbuunni 20 anga widira lossate illachunni loonsanni afammannitaati coyi'rinohu.

Gobbate gede turizimete iillo latishshi aanailacha uyne loonsanni hee'noonni yiinohu sooreessu; Hawaasi quchumi aana garbu widoonni assite horophilu doogonna hakkiinnino Oromiyunna Sidaamu qoqqowi qasiiso aana Siraaro Sinqe geeshsha hadhanno mittu barri daa'atto assinanni gawalo loonsanni hee'noonni yiino. Kunino 2016 baajeettete dirinni loosu giddora e'annoha ikkana; boohaarate Hawaasi quchuma dagganno daa'ataano keeshshiisatenni handaarunni afi'nanni eo lossate kaa'lanno yee huwachishino.

Kalaa Abbebe xawishshi garinni; qoqqowoho gobboomu deerrinni dagoomu aana illachishshino turizime jawa illacha uynoonnita. Turizime egenno jirote ledo qineessatenni loosa xa'mitanno industire ikkase bikinni maatete turizime maatete jireenyinni buuxisiisa dandiinannihu handaara latisatenniiti. Dagoomunniha heeshshote akatanna budesi turizimete eora eessate loonsanni hee'noonni.

Daa'ataanno buna xinqinanni woyte, waasa honganninna buurisame qixxeessinanni woyte, hattono woloote dagoomu bude xawissanni akata baadiyyete dagoomi geeshsha daa'attanno gedenna baatto loosidhe galtinori buna gaffe shiqishsharanna eo afidhanno doogo injeessate loonsanni hee'noonnitano coyi'rino. Baadiyyete buna ganfanni gari quchumaho ganfannihunni baxxinoha ikkasinni; tenne kaayyo horonsi'ratenni eote widira soorrine horonsi'ra handaaru miinju lophora qeechisi luphi yiinohu yiino.

Kalaa Abbebe yiino garinni; turizimete handaari dhaggetenni luphiimu garinni jifaminoho. Koovid 19 taraawonna gobbate gede xaadino ga'labbote qarri handaara gawajjino. Gobbayidi daa'ataano woffi yitanno assino. Ledoteno addita turizimete gawalubba garunni wonshine goshoosate hosiisate ragaanni handaaru foonquwaati.

Dirunnita mixo ontu diri istiraateejjikeete mixonni xorshinannita xawissinohu kalaa Abbebe; 2016 baajeettete dirinni sa''i dirihunni loosu kalaqoninna turizimete du'nammenni xibbuunni 20 anga lossate loonsanni hee'noonniha ikkana; mitte daa'attote gawalo dikkote giddora e'anno. Sase ikkitanno gawalubba qole ijaarshinsa hanafamanno.

Qoqqowoho noo beeddakko hoteella 20 ale iillishate loonsanni hee'noonniha ikkana; amandoonni baajettete dirinni onte ikkitanno Hoteellano beeddakote deerrira lophitanno gede loonsanni yiino.

“Ki`ne ola guddine qeelle...”

olino dayro qeechase fula dandiitannota yannitte olanto ijaarranni hee'noonni yiino.

Bilaatte maassiinsoonni komaando, diilallote wolqanna gano diigganno miilla konne yannichu oli ijaari bisooti yaanni coyi'rino.

Tenne bayra gobba olanto ikkana duumo uddi'ra jawa kaayyooti yiinohu Xaphoomu Ministirichi; ikkadimma kaima assine, ola gargartannorena ola jeefissannota yannitte olanto ijaarranni hee'noonnita egeensiisino.

Ki'ne ola guddine qeelle lallabbinannireetinna Itophiyu baandeera gotti assitannireeti; ki'nehu qaru loosi Itophiyu jawaante agartine agarsiissine albilicho hadhanno gede assate yiino.

Itophiyu jawa wolqa ikkitino olanto maassiisate mereero afama'yara ayirrinnyu macciishshamannoe yiinohu Abiy; tenne wolqara lamu illachi noose; olu hee'rannokki gede assanna diinu xiwe dayro nafa ola jeefisiisate sokko noonsa. Togoo wolqa tenne jawa gobba kaajjishshe ilamate saysa noonsa yaanniiti coyi'rinohu.

Olu manna itanno; jiro hunanno; latishshu harinshowiinni gufisanno. Olu huno ikkinnina horo noosikki daafira ola gatisa yannitte olantora qara loosooti yaanni caakkeessino.

Komaandonna diilallote wolqa hajajo miilla uynoonninsa sokko fulate jawaata wolqa ikka noonsata huwachishino.

Itophiyu hasatto hiittenne yannarano keereho yiinohu Xaphoomu Ministirichi; halaale amaddinore, baxillunni wo'mitinore, buqqeensa loossannorena ikkadimmansa leellishshanno olanto gobbate keere agarsiisannota coyi'rino.

Itophiyu jawa miinja ijaartani noo gobbaati. Tenne bayi'ra gobba olanto miillaha duumo badooshe uddidhine gobbate owaante aa bayi'ra ayirrinnyeeti yiino.

Komaando, diilallote wolqa, canco diiggannori addi wolqa olaho leellishshino jawu gumulshira maarshe soorritannore, uullate diroonna ola jeefissannore yine woshshinanni su'mi noonsata maassote yannara xawissoonni.

"Amaaru qoqqowira dagoomu riqiwamaano..."

ayirrisamanno gede loonsanni hee'noonnita xawissino.

Hajote ledo amadiisiaminohunni gumullooni hajubba heedhurono Piritoriyunniti keeru sumimme gumulo harinshote aana no yiinohu kalaa Demmeqe; Afriku mittimma, woloote halamaano bissanna kalqoomu daga keeru sumimme gumulora assitanno irko sufansa xawise

galata shiqishshino.

Farcote ministirchinna wiinamu yanna xaphoomu biddishshi hajajo miili Dr. Gediyoona Ximootewoosi isi widoonni; wiinamu yanna lallawa gumulote harinsho afi'noonni gumi aana dipiloomaatootahonna kalqoomu dagara xawishsha uyino.

Amaaru qoqqowira tungoonnihi wiinamu

yanna lallawi amadino quwi aana yannate mashalaqqe shiqishshinohu Dr. Gediyooni; mootimmanniti qara hasatto gobbatenna qoqqowoho keere buuxisa ikkinota egeensiisino.

Hasaawu yannara qarra hasaawunni tirate xaa geeshsha loonsoonni loossa aana dipiloomaatikete daganni shiqqino xa'mora dawaronna xawishsha uyinoonni.

Seyoo

Ka'noommowa hamboonke; qooxeessanke lossino

Qiddist Gezaheny

Oosichu anjensanni dirinsa Fidale kiirate iilleenna daftara amade rosu mine ha'ra hanaffanno yannara "Albillite roso gudittoro maa ikka hasi'ratto/tta?" yitanno xa'mo maatewiinni, qachu manniwiinni, rosu mine ha'nanni woyte doogote xaandanni doogaanchiwiinninna rosu mine rosiisaanotewiinni ka'annoti rosantinote.

Miteekkite tenne yannanni hanaffe lawannoe tini xa'mo qaaqqimmate surre giddu kawa ka'a yaa hanaffannohu. Konni gedensaanni mitu "Ani Doktora ikke xissaminoha xagiseemmo yaanno; mitu kayinni "Ani Injinere ikkeemmo", mitu kayinni "Ani yooaanchu ikka hasi'reemmo", wolu qolannoti "Ani rosiisaanchoho, mitu mitu kayinni "Ani odeessaanchu ikka hasi'reemmo" yaanno; mituno qole "Ani daddalaanchu ikkeemmo" yaanni baalunku hasattosi garinni albillite ikka hasi'rannore kulanno. Mito kayinni gurchunni heeshsho hedinkki garinni umisenni borreessaminosi hixiwa qolte massaggannano la'noommo.

Konni garinni, wo'munku yaa dandiinanni bikinni konni garinni ga'a ikka hasi'rannore giddosi amaxxe anjese rosu aana calla illachishe sayisannoti addaho. Sae sae kayinni baxxinohunni quchummate qooxeessira babbaxxino korkaatinni heeshsho qeelate rosoho qoteho eo abbanno loosu aana milli yitanno rosaanono la" a hananfooni.

Goofimarchohono roso jeefissanno yannara gamu anje mixidhino garinni hasattonsawa karsantanno kaayyo xaaddannonsa; mitootu kayinni rosu gumi anjenni ikkara dandaanno; mitootuno kaayyote hajonna addi addi korkaatinni anje ajuujaana ledo xaaddukinni gattanno hedewelchono bacate. Konni korkaatinni afidhino kaayyo horonsidhe wolu handaarira bobbahate gadachantanno; aja wedellimmate yannara yaate.

Ayirrada nabbawaanonke tenne lamala seyooto gafinkenni kayinni aleenni xawinsummo oosichi gede ikkikkinni heeshsho sharrama hanafinohu anjessiniiti. Qaaqqimmate yannanni mite lame yee hanafino daddalu loosinni kae xaa yannara Hoteeletenna kaameellate anna ikke umisinni sae woloottahono loosu kaayyo kalaqa dandiino; Wondo Gennetete quchumira afamanno 'Bereketi budu sagale mini' anni kalaa Hagiirsi Diimahu.

Kalaa Hagiirsa Diima ilame lophinohu Sidaamu qoqqowi Wondo Gennetete woradira Gamacco Baaja yinanni olliiraati. Qaaqqimmate yannasi wolu oosichi gede godo'letenna findiriiqatenni wo'mitinota dikkitino; roorenkanni rosisira qoteho shiimammaaddare yaano gummate laalo Abukaado lawannore dadda'lanni woxe amada hanafinota kulanno.

Rosisinni dixiiwino;ikkollanna borreessanno hayyonna malaatisanno

gari illete baxisannoho. Shiima roso rose nabbawanna borreessa dandii gedensaanni wo'munni wo'ma daddalu giddu e"e daddalosino woyyeesse loosatenni 25 kumi birrinni baatto hidhanno. Kalaa Hagiirsi hattenne yannara maate dikalaqi'rino; galannoha umisi mineno diafi'rino;aju wedellichi hee're kiru minira hee'ranni noo yannaraati tenne kaayyo afi'rinohu.

Konni gedensaanni maateno kalaqi're daddalosino hedino garinni harisanni hidhino baatto aana umisi mine mi'natenni hakkonne mi'nino mini aana mite yee Hoteele (budu sagale mine) fanara dandiinota hasaawinonke.

Hakkiinnino Hoteele fane loosu hanafihu gedensaanni loosu gufissara dandiitannoti batinye mitiimmuwa xaaddinosita kayisannohu kalaa Hagiirsi; ikkollana, mitte mittenti harinsho Kaaliiqi kaa'lonni hedino garinni hadhanna techo iillino deerra iillinota kaysanno. Lawishshaho, lamenna sase higge Hoteele mini mulqamasinni luphi yiino kisaari xaadinositanna konninnino jaallasi kaa'looshshe gamba assate fultinota dimaaxino; tininna woloottuno haammata mitiimma xaaddinosiha ikkirono cincatenni sainota lede xawisanno.

Kalaa Hagiirsi techo geeshsha teessosi ilamino qooxeessira Wondo Genneti quchumira ikkirono; oososi kayinni isi gede rosunni badhe higgannokki gede hedatenni anjenni hanafe Hawaasi quchumira isilancho roso afidhanno gede asse lossinota kulanno. Teessosi ilamino basera asso ikkinniina Hawaasi quchumira minu noosilla. Kayinni ilammooni qooxeessa latisa balaxxanno yitanno hedo noosi.

Isi xaa yannara lamala ooso aana ikkana sase ooso jawiidi rosu uurrinshanni maasantino. Woloottuno aantete noori Hawaasi quchumira rossanni afantannota hasaawinonke. Kalaa Hagiirsi techo geeshsha isino ikko maatesi xissante fayyimmate mine marte egentinokkita qummeesse; oososi rosse gumaho iillansanna coyi baali danchummatenni ha'rasi isira jawiidi seyoo ikkitinotanna kaaliiqi wolqa baxxitinosikkita isino maganu minira noosi goo'ro luphiima ikkase coyi'ranno.

Wo'manka coye shotise la" a heeshshosi massago assi'rinnohu kalaa Hagiirsi; heeshshosinni jawa bayicho aannohu muli jaallasinna maatesi ikkitinota seekke xawisanno.

Konni gobbaanni kalaa Hagiirsi ayyaanaame heeshshosinnino jawaata soqqamaanchooti. Hattono mootimmate giwire ammanamatenni baattanno Wondo Genneti quchumi giwiru baataano mereerinni balaxaancho ikkasi macciishshinooommo. Isino "Qeesaariha Qeesaarira" yitanno yaatto loosunni leellishannoho.

Konninni, Sidaamu qoqqowi mootimmanna W/Genneti quchumi gashshootinni baraarsha adhino. Mootimmate giwire baata gobbate latishshahonna lophote ikkinohura ammanamatenni baata hasiissannota ammananno.

Xaa yannara xaphoomunni 50 ale ikkitanno loosasine hundasiinni afantannoha ikkana; loosasine qaxarannohuno ayimmanna ilama bade ikkikkinni Itophiyimmansanni calla ikkinota coyi'ranno. Isi hundaanni loosu kaayyo kalaqantinosihu hiikku manchino loose heeshshosi soori'ranna

la" a halchosi ikkitinnota xawisanno.

Kalaa Hagiirsi techo konne deerra iilli geeshsha doogo baala injiitinota dikkitino. Daddalo hanafi yannanni kayse haammata mitiimmuwa xaaddinosiha ikkirono; xaaddinosi jiffa cincatenni sayisinota qaaganno.

Lawishshaho, loosu aana noo yannara shoole higge kaameelu dano iillitinosi; hattono mannu gane gawajjo iillishinosi yanna nootano kayisanno.

Albillite ajuujaasi xawisanni ilamino qooxeessira Investe assanna lossate yaanno. "W/Gennete Hawaasi quchumira lowo geeshsha mule ikkasenni duuchu manni loosanni hose galannohu Hawaasaati; ani kayinni kowichonni ilame lophoommo baseraati galeemmohu" yaanno.

Tenne kayisinohu qarunni rooru dureessahonna dhuka afi'rino yinannihu Wondo Genneti quchumira hee'ranno manni Investe assannohu Hawaasa mareeti; togo ikkirono konne qooxeessa ayi latisannoyya? Ninke konni qooxeessira ilammoommo manni lossinumokkinni ayi lossannoyya?" yitannoti duuchunku woyti xa' mosiiti.

"Anera togo hedo dino" e; korkaatuno ilamme lophinooommo qooxeessira jironke fulu assine Investe assa, lossanna daga owaata hasiissannohuraati" yaanno.

Jeefoteno hedosi woranni; "Mannu quchumaho aleenni higino; wole woraddanni Wondo Genneti quchuma daggannoaju wedellinni quchumu ruukkino; darga baalaho gaamo batidhino, konne wedella mootimma haadhe addi addi ogimmani qajeelsitoommero kawiinni gamu fulara dandaanno" yaanno.

"Ninke mittonna lame birra correeti konne deerra iillinoommohu; techo mittu duhinni 10 birraati adhitannohu; kayinnilla, dagginowa habbino daafira hakkonne garunni amaxxite umonsa soorrate aana jawa laanf no. Wole qooxeessubba hinga marriro manna dianfanni. Lawishshaho; Meqelee haroommona togo loosiweelo doogote uurrinoha mitto manchono dianfanni; Wollagga Neqqemtenna Woldiyano maroommona doogote uurranno manna dila'nanni" yaanno.

Wondo Genneti daddalu millimmo base ikkitino daafira batinye daganna dagooni afantanno quchumaati. Kuri baalu gobbate ilama ikkitinohura mootimma irkissoommero ga'a gobbate kaa'litanno qansoota ikkitara dandiitannota qummeessanno.

Jeefoteno sokkasi sayisanni; "Wondo Genneti quchumi daga Hawaasira calla hodhanna minensa kiraho aa agurte ane gede kowichonni ilantino qaera uminsanni dagate kaa'lannoha addi addi loosu loosatenni quchumanke lossino" yaanno.

Lophino quchumira miinjira dibushate; kayinnilla, ka'noommowa biifinse ka'no yitanno hedo woranno. Ka'noommowa hamboonke; qooxeessanke lossino; daganke owaanto yitannoti qara sokkasiiti. Keerunni!

Woganna Turizime

Xiyya Qansoonni Kinna (Guraage)

Abrahaam Saamuel

Itophiyu Kalqoomu Sayinse, Rosunna Budu Uurrinsha (UNSECO) Dona assine borreessiinsooni amammandannitanna amammandannikki Donna giddo Xiyya Qansoonni Kinna mittete. Tini kinna afantannohu Guraage zooneraati.

Guraage zoonu Wodiidi Daganna Dagooni Manni Qoqqowi giddo Aliyye ragaanni afantannoha ikkana; hala'inyisi 593 kume kaare meetire ikkana.

Guraage daga teessino qarqarira uminsa ikkino budinna dhagge noonsa. Kuri giddonni Sooddote Woradira Xiyyu quchumi giddo kalqenniti dhagetenni qansoonni kinna afantanno.

Xiyya qansoonni kinna Addis Ababunni 86km xeertinyira afantanno. Woradu qaru quchumi Buinni 17km, Buttaajiru quchuminni 40km, Guraage Zoone qaru quchumi Wolqixxenni 140km xeertinyi aana afantanno.

Xiyya kinna qansoonni qaru korkaati, hatterne yannara qooxeessahoo noo daga reyino mannira, reyitoo bareeddara, maatensaranna fiixinsara qaaggoosshoo ikkana gede qansoonni kinna ikkitinota xawinsooni.

Konne buuxinori 1974M.D Faransayete Arkiyolojisti Roojersi Josinina Dr Kaasaye Begaashshihoo ledoo assitoo xiinxallote loosinni ikkasi afate dandiinooni.

Donu baychi hala'inyi 1.41 kaare meetire ikkana 41 ikkitannoti qansoonni kinna afantanno.

Donnate aana assinooni xiinxallo lellishshanno garinni ikkiri, 264 Iskuweere Meetire baychi aana afantannoti tenne Donna giddo 52 mannoota ikkannoha mitteenni mitte moogo giddo waammoonni buuxate dandiinooni. Konninni sae, hatterne yannara qooxeessahoo heedhannoo daga horoonsidhannoo uduunne ledo waammoonniha anfoonnita xiinxallo assitoo manniwiinni afantino mashaalaa lellishshanno. Lawishshahoo; meyaate anga lawannaha, lekkatenna angate seesu uduunne, goowu seesu dooqqa, eleelle goowunnitanna addi addi birciqotenni loonsooni uduunni xiinxallaasine buuxonni afamara dandiino.

Wole widooni, mite woy lame moogga baxxite leltannoha ikkana; qansoonni kinchi albisi qaaggoosshoo mooggo ikkinota lellishshanno. Badhiidi widiido waammate gede horoonsidhannoo. Mittu kinchi aana ikke hee're waammate badhiidi widiidi hiikko dani malaatinna biifisate assinooni egenno dinosi. Waammannihu albiidi kayinni, waammate giddo madaaroonni manchi bareendesida fidaletenni borreessine hasiisanno garinni xawinsooni.

Hatterne yannara noo mannooti dagoomitteenna miinju millimmonsa xawissanno ogimmanna egenno qansoonni kinchi aana xawinsooni. Konni giddo mittu saanju malaateeti. Saanju malaati bareendete malaateeti. Kaansoonni kinchi aana worroonni saanju kiiroo qole qelle assitinnaha lellishshannota xiinxallotenni caakkeessinooni.

Xiyya qansoonni kinchi hojjasi 5 meetire ikkana; hakkoonni kinchi aana loonsooni saanju kiiroo 19 ikkitanno. Konni kinchi aana

haammata kiiroo afi'rino saanja worrooni. Kuni lellishannohu jawanna daga waajjannoo bareedi waamma ikkitinota buunxooni. Konne kiirotenni haammata ikkino saanja aana loonsooni kincho xiinxallo assate yine Addis Ababa abbinooniha ikkana; gatinohu kayinni Sooddo Xiyyate qasame afamanno.

Wolu malaati unuunniha ikkana, kuni qole lellishannohu koo/tee badoosheeti. Gaangaawe lellanno unuunni lellishannohu labballu waamma ikkana; du'mu woy seedinohunna uullara hige dirriinoo unuunni kayinni meyaate beetto mooggo ikkinota xiinxallaasine buuxxino.

Wolu malaati kayinni barkonna midaadu miqicho ikkana, amuwu barko hatterne yannara qarqaraha heedhannoo daga miinjanna dagoomu heeshshonsa hattonoo budu horni dananna akata lellishannoho. Guraage daga hatterne yannara weese sagalimmate horoonsidhannoo daafira saga'litanno amuraate lellishanno looso la"ate dandiinooni.

Tenne qansoonni kinna Dona 6 qara qara gaamora beenkooni;-

1. Saanju kinna gaamo (Steles with the sword group),
2. Meyaate misile kinna gaamo (Figurative Steles group),
3. Labbaahu sirote biso (Prick/palliqa/Steles group),
4. Albansa seessino kinna gaamo (Facial retualmarks steles group),
5. Dibbete misile kinna gaamo (Drums steles group) na
6. Antiropomorofesi kinna gaamo (Anthropomorphous steles group) yine beenkanni.

Donna ofollansa garinni 3 kifillara gaammoonniha ikkana;

A= 33 Donna, B= 4 Donna hattono C=4 Donna amadde leltano. Gaamotenni waammoonni moogi base basensara nooha ikkana; hatterne yannara qooxeessahoo sase gosa heedhannotanna mittu mittunkura uminsa ikkinohu moogu baychi noonsata hattonoo mooggu aana kiirotenni haammata saanju kiiroo kinna bonce loonsoonni hatterne yannara baredda gosa ikkansanna bareendete looso loosinota xawisate woy lellishate ikkinota xiinxallo caakkeessitanno.

Xiyya qansoonni kinna xaa yannara afamanno Xiyya quchuminni 1 km ali xeertinyi baycho afamannoha ikkana; hatterne yannara noo annuwi gongo'mishate hayyonni (Rolling system) hattono Daaniichu gedee jajjabba saada aana usurte goshoosshanni massite qassino kinna ikkitinota kullooni.

Lawishshahoo, qansoonni kinna boco meetire ale ikkannoha baattote giddora eessine qansoonni hayyo hatterne yannara noo daga kinna jajjabba ikkitino daafira kinchunniha woriidi ofollaanchu widooni siwiilunni urre bale fushshine siiwo eessine usurre goshoosshate injaannonsa gede loonsoonni buunxooni.

Donnate aana loonsoonni budu uduunni ogimma, saanju, amuwu barko (gime), weesete kayishshi misile, goowu eleelle, waasa murranni worimenna wolootu qansoonni kinna aana afantanno misilla gidooti. Kuri uduunni hatterne yannara noo dagooni budu uduunne riqibbanoo misileeti.

Kinchu diro yine woshshinanni yannara hattonoo techo yanna gede Fidale loonse Biirena woraqata xadinse borreessinannikki

yannara, mannootu hedonsa kinnate aana addi addi dani misilenni irkisse loosatenni Dona assite ilamate saysate looso loosinota Faransayete qansichi Roojersi xiinxallonni buuxa dandiinooni.

Tini ogimma haammata sanenna dirra sa'anni kuneeti techo 21ki sani ilamara iillitino. Hatterne yannara noo daga may dani uduunne uddidhannoo, hiitoo assite hedonsa xawissannoo, hodhishshoo hayyo, madaarshoo amuraate, baredda dagara uynannihu luphiimu baychi, saga'litanno amuraati, xaphoomunni dagoomunna miinju loosinsa maa lawannoo kultanno tajubba tenne xa hee'noommo ilamara sayissinoti qansoonni kinna aana loonsooni taje hasiisanno garinni huwachishshanno.

Donu 1972M.D "UNESCO" Ginesete Maxaafi aana borreessamihunni laynki diro Donnate gaangaawa umatenni assinooni xiinxallonni baalanti Donna 12ki na 14ki sanira loosantinota buunxooni. Konninni, mittu mittunki qansoonni kinchi 700 kayise 900 diri geeshsha kiirsiisinota Arkiyolojete xiinxallo lellishshanno.

12ki sanira waammoonni mannooti madaarshoo amuraate xiinxallinanni woyte mittowa gamba assine duunne quphi assine ofoshiinsheenna mitte moogora waammoonni xiinxallo buuxissinoha ikkana; Guraage budu uduunni yaano amuwu barko, budu uduunni ogimma, budu sagale ikkino waasu buicho ikkitino weesenna wolootu techo geeshsha ilama ragidhanna kawira iillishshinoha budu hornyuwa kalqete Dona ikke borreessaminohu Xiyya qansoonni kinna aana ogimmatenni loonsoonni la'nanni hee'nooni.

Qansoonni kinna mereero kinnate diro yinannihu (12ki-15ki) sani geeshsha qansoonni kinna ikkitinota xiinxallo lellishshanno.

Qooxeessahoo ikko Sooddote Woradira kiirotenni haammattino Donna Faaxo, Amawute, Mekkoninna wolootu ollubbara 385 labbanno Donna afantanno. Xiyya qansoonni kinna "UNESCO" borreessantanno gede qeechansa fultino 9 ollubbara Donna afantannoha ikkinota tajubba lellishshanno. Dagate heeshshoo, saga'litanno amuraate, uddidhannohu budu uduunni hattonoo dagoomunna miinju millimmo maa labbannoo lellishshanno harumi Donu hoowe giddo afamino.

Techonni 35 diri albaanni "UNESCO"te afamishsha afidhe kalqoomu Dona ikkate borreessantinohu Xiyya qansoonni kinna dhaggenkenna ayimmanke harumaati. Tini Donna hatterne yannara heedhannoo daga mine mi'nite heeshshonsa xintitu yannanni hanaffe dhaggenna budensa hattonoo ogimmansa amadde keeshshishshino annuwinke techo ilamara sayissino yawooti.

Techo gede dhagge borrotenni borreessine wora dandiinannikki yannara, tunsichu diro annuwa yannate egenonna ogimmanni qansoonni kinna aana loosse 8 na 9 sani geeshsha seeda yanna keeshshitanno gede assite 21ki sani ilamara dhagge sayisa dandiitoo. Konnira, dhagge dihabbonsa.

Konnira, 21ki sani ilama, "Su'mu waammate aleenniitina" yinanni gede annuwanke yawo adhine, agarre, latinsenna egensiinne dhagge loosatenni ilamate harumanke worro; sokkankeeti.

Quntudhote xissonna budu xaginaati iillishanno gawajjo

Abbebech Maatewoos

Halaalaancho dhagge kaima assitino borro ikkasenni ki'ne nabbawaanonkera rosicho uyitara dandiitanno yine haa'ne shinqoommo.

Manchu leyawo dirosiiti; onte ooso annaati. Hee'rannohu Addis Ababu quchumi giddo ikkana kuni manchi sa'u lame dirrara quntudhichote dhibbinni xissame techo woy ga'a woyyannoo yaanni keeshshinoha ikkirono xisso kayinni iibbabbitannisi daggu. Xisso lexxitanninna iibbabbitanni hadhusita qachu manna amaa'latenni budu xagiso minira ha'ranno.

Xagicho aannohuno buudhinanniha budu xagicho eesi hursannositano buuxisesi harisanno. Manchuno uyinoonisi xagicho yinoonisi garinni buudha hanafi. Sayikki barrinni quntudhichote dhookke malaa fushsha hanaffu. Shoolki barra manchu hawwu yee uwanno. Tenne yannara oososi masillaabbe Hospitaale haadhe massitusi.

Hospitaale iillitanno woyte Manchu wodanu gano lowo geeshsha rakkanno. Mundeesi xiwwono lowo geeshsha dirritino. Hedeweechote kifilera noo fayyimmate ogeeyye dodante marfetenni xagga, gulukoose, daadaanchonna babbaxxitino buuxo assitusirono mada infekishiine kalaqqe mundeete giddo tuqqinohura mundeesi xiwo taaltara didandiitino. Konni kaiminni, manchu quuxxote xissamaano kifile wiinamunni eanno gede assine babbaxxitino xagisote kaa'lo assinisirono lubbosi gatasa kayinni didandiinoonni.

Wolu xagisi'raanchi dirisi 58 ikkana Bahirdaarete hee'rannoho. Ontu diri albaanni hanafe quntudhichote dhibbi korkaatinni yanna yannatenni macciishshantannosi xisso iibbabbitanni hadhanno.

Konni kaiminni, mittu egnamino budu xagiso afaaleessiwa ha'ranno. Xagisaanchuno buuxisi gedensaanni marfetenni qansanni xagicho hajajesi quntudhichote aana konne xagicho marfetenni aannosi. Hakkiinnino hurannota kulennasi baxxitanno.

Minisira ha'ri gedensaanni quntudhichote darshe lexxitanni hadhe lamalatenni dhookkanno. Hakkiinnino wirro hige ha'ranno woyte xagisaanchu suutu suutunni hurannosita kule harisannosi. Ikkollanna, mada hurantenni roore hala'litanni, malaa burqissanninna iibbabbitanni hadhu. Tenne yannara mada maxinetenninna wayinni hayishshanni mini giddo keeshshanno. Mada hala'litanni harase korkaatinni boode aganna gedensaanni Manchu jawiidi shuma

amaxxa hooganno. Konninni kainohunni daypere horonsi'ra hanafanno.

Konni gedensaannino Hospitaale ha'ranno woyte xissote deerri Hospitaale dhuki aleenni ikkasinni manchu woyyitino xagisora Xiqur Anbessa Addi Hospitaale sonkeennasi assinoonisi buuxonni ofollaanchu xullo hajajanno mikitta wo'munni wo'ma gawajjamansa korkaatinni godowisi widoonni cilu fulanno furcho loonsasira gumulli.

Tennenna labbino baca dhaggenni huwanteemmo garinni quntudhichote yine jajjabba quchummanni kayse baadiyyete geeshsha tuqinsanni budu xagga dagoomu aana mageeshshi gawajjo iillishshanni afantannotaati.

Budu xagiso garunni illacha uyine yannaasincho xagiso ledo mitteenni qineessineemmero dagoominkera kaa'lo baraasara dandaannota ammannirono barru barrunni xaaddanno hedeweechote kaiminni togoo daniti quntudhichote budu xagiso horosenni roore gawajjose roortannota coyi'rate wolqa ikkanonke yitanno; Fayyimmate ogeeyye.

Quntudhote xisso maati?

Quntudhichote xisso:- ofollaanchu xullo aana afantanno mundeete xorshitanno mundeete nigga darshitanno woyte kalaqantanno xisso ikkitanna baalunku diru dume kifilera afamannoha ikkirono 45-65 diri giddo noo manni aana batinyunni kalaqamanno.

Quntudhote xisso qarunni lamewa bandanni

- Gobbayidi quntudhichote:- gobbayidi ofollaanchu xullo kifile aana kalaqamannoha ikkana batinye yanna xisso iillishshanno.
- Giddoyidi quntudhichote:- ofollaanchu xullo

giddo afantannoha ikkana batinye yanna xisso diheedhannose.

- Kuni quntudhichote dani 4 deerrubba noosi
- Umi deerra:- kuni deerri ofollaanchu xullo gidgididi aana darshe heedhanno woyteeti. Darshe qarunni guraanni, albaanninna badhiidhi ofollaanchu gidgididi aana kalqantanno.
- Laynki deerra:- tenne yannara darshete bikki lexxanni shumate ofollinanni woyte heedhanno niixonni darshe gobbara fultanno woytenna umise yannanni giddora higganno woyteeti.
- Sayikki deerra:- tenne yannara darshe shumate ofollinanni woyte gobbayidira fulte umisenni dargase higgannokkihura angatenni qola hasi' nanni woyteeti.
- Shoolki deerra:- tenne yannara darshe higgannokki garinni ofollaanchoho fulte gattanno.

Reqeceessitanno akatubba

- Godowu moolle:- aja fayberete bikki noonsa sagalla ganye horonsira (paasta, mokoroone, waajjo daabbo...)
- Godowinni hee'ra
- Jawiidi hellee kaansere
- Shumate mine ofolline seeda yanna niixa
- Seeda yanna keeshshino godowu fushsha
- Diru lexxa
- Malaatta
- Xisso noosekki ofollaanchu xullonni

du'nantanno mundeete

- Ofollaanchu xullo qarqarira hangarsiisa
- Ofollaanchu xullonni fultino duumo maala labbanno darshe
- Ofollaanchu qarqarira xissote macciishshamme heera

Quntudho abbitanno qarubba

- Quntudhichote giddo mundeete geanna luphiima xisso
- Fulte higa hooganna shola
- Lalaatanna malaa amada
- Bisu daddadhama
- Jawiidi shuma/cilo amaxxa hooga
- Rosaminoha ikka hoogirono mundeete anje iillishara dandaanno.

Gargadhinnani Doogga

Umihunni tini xisso noosi manchi wole xisso gede xagisote minira ha're xagisrate hedanno woyte waajja dihasiisannosi.

- Fayberetenni jiroo'mitino sagalla ataakiltenna laalo saga'la
- Du'namaancho ikkadu garinni adha
- Gammootino way giddo maxine worre 20-30 xiqqeessi geeshsha barrunni lame woy sase hinge cuua (qiidadunnino ikkara dandaanno)
- Aye woyteno shumate ofollinahu gedensaanni co'ichu wayinni hayishshi'ra
- Shumate mine kaajjadda woraqqata horonsira hooga
- Jawiidi shuma/cilo shaqqishanno xagicho horonsira
- Xisso ga'labbisate buurranni xagicho horonsira
- Cilu daanno woyte yanna sayinsikkinni shumate minira hara
- Shumate mine seeda yannara ofolla hooga

Batinye yanna aleenni kulloonni dooggonni calla xisso woyyaabaranna ba'ara dandiitanno. Tenne xagisubanni hura hooguro shota ikkitino darre gombanni xagiso hasiisara dandiitanno.

Aleenni kulloonni malaatta la'niro xagisote mereersha haranna fayyimmate ogeeyye amaa'la hasiisanno.

Bue:- @HakimEthio

Paapaayyu xaginaateho noosi horo

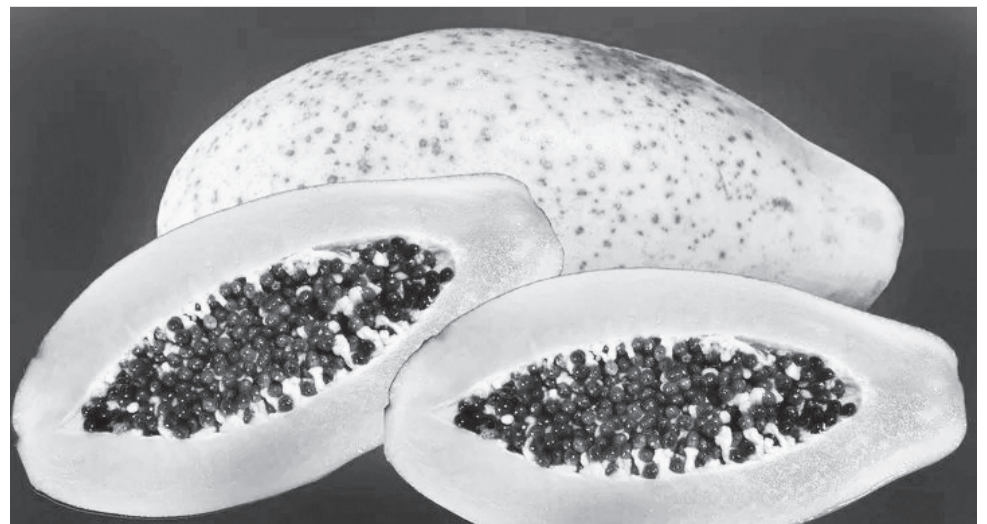
Leino paapaayyi vaytaamiinetenni wo'minoha ikkasinnino aleenni sagalette hasatto ledatenni sagale godowu giddonni rakke daahante woy karsante ba'anno gede assanno. Maala, quuphenna lukkuwu maala ittanno woyte godowu xisso xaaddannonsa geedhitino woy wolqa ajino mannira leino paapaayya itisa sagalla shotu garinni daahantanno assatenni lowo geeshsha kaa'lannonsa.

Yannaasincho xagichi roore kaa'lannoha ikkirono paapaayyu godowu giddo afantannota da'muulla hunateno kaa'lanno. 3 woy 4 shaete maanka (15-20 mili litire) geeshsha ikkana paapaayyu haqqichinni fultanno ado correnna isi bikki ledo taaltanno sukkaare woy malawu ledo mittu kubbaayyi iibbino way giddo karsiinse

dandaamiro godowu moolle gargaranno xagichi ledo mitteenni aga dandiinanni.

Wole doogo, paapaayyu gumma maniissine udulle 3 shaete maanka bullee mitte birciqqo iibbino way woy malawu ledo karsiisatenni barrunni sase hinge lamala barrubba geeshsha aga dandiinanni.

Paapaayyu baca goxatenni kalaqantanno bisu madi'ra xagisate kaa'lanno. Paapaayyu madate sholoolamaancho shaqqishe kaysara dandaanno kemikaale noosi. Konne assateno umo luqqa' anni noo mada hayishsha, hakkiinnino leinokki paapaayya woy paapaayyu haqqicho aaninni ado fushshine hoccunni shanshatenni madate aana wora. Co'ichimmasi agaratenni barrunni sase hinge xaaxoonnire soorra hasiisanno.

Bakkalcho spoorte

Atileetiksete Gaamo Hangaari Budapeste Hadhino

Abrhaam Saamuuel

19kihu Atileetiksete Shaampiyooni beeqqaano ikkitannori Itophiyu Atileetikse Gobboomittete Gaamo bero barra Hangaari Budapesete hadhino. Tini gaamo Hangaari hadhinohu babbaxxitino doychonni beehante ikkana; bero barra geegissinoonninsa.

Kalqete Shaampiyooni battalara 800 meetirenni kayise (seennunni) Maratoonete geeshsha noo xeertinyinni heewisantannoti Itophiyu gobba haammata medaaliya gamba assitano yine agarranni.

Sai diro Ameerikaho Origooni harinsooni shaampiyoonira 10 meedaliya borreessiisniti Itophiyu gobba kalqetenni 2ki deerra amadde jeeffisniti qaangannite. Barrubate gedensoonni hanafamanno shaampiyoonira Itophiya riqibbinno gaamo gumaamma ikkate higate dandiisiisannonsa qixxaawo saiha mitto agana ale ikkitanno yannara qajeeltanni keeshshiti.

Gaamo qixxaawo jeefisse heewote barra agadhitanni nooha ikkana; bero barra Budapestee geegiissinoonninsa.

Shaampiyoonaha baxxinohunni, seedu xeertinyi heewonni sekkinonsa gobbuwa giddo gaamantannoti Itophiyu, shaampiyoonete dhaggenni mitte heewo agurranna baalante heewora beeqqaancho ikkitino.

Konni shaampiyooni aana Itophiyu Gobboomittete gaamo 6 seendillinni 19 seennenna 16 labballo xaphoomunni 35

Atileetootinni beeqqaano ikkitannoha ikkana. Gaamo Budapestee hadhannohu 7 doychonni ikkana; xeertinyinsanninna noonsa pirogiraame garinni beenkooni. Konne harunse, gaamote albi oyimbarra geegote aana noo pirogiraamera baandeera aate pirogiraame harinsooni. Pirogiraamete aana IFDR Woganna Ispootete Ministeere Ministirchi Kalaa Qajeeli Merdaasihu, Itophiyu Olompiki komite Pirezidaante Dr Ashshebbir Wolde Giyorgisi, Itophiyu Atileetiksete Federeeshiine Pirezidaantite Kaa'laancho Komishiinere Deraartu Tullutinna loosu gumulsiisaano komite afantino.

Gaamo albi gede gumaamma ikkate higgannota battalate qummeessinoonniha ikkana; Itophiyu Atileetikse Federeshiine Layinki Pirezidaantichinna Gaamote Massagaanchi Atileetichu Gezahenyi Aberrihu Atileetoota doorrooni garanna qixxaawo lainohunni xaphi yiino

xawishsha uyno. Danchu gumi daanno yee ammanannotano xawisino.

Atileetootunna qajeelshaano sayissino qixxaawo gara lainohano kulino. Konni shaampiyoonira beeqqaano ikkitino Atileetooti wole yannanni woyyaabbintoti wiinamu saate noonsareenna danchu dhuki aana noore ikkansanni assitino qixxaawonni dancha guma borreessiisa dandiitannota hexxosi xawisino.

Itophiyu Atileetiksete Federeeshiine Pirezidaantite Kaa'laancho Komishiinere Daraartu Tullu ise widoonni; shaampiyoonete qixxaawo aana qeechansa fultino bissa galatte, gaamote dancha guma halchitino.

Itophiyu Olompiikete Komite Pirezidaante Dr Ashshebbir Wolde Giyorgisi, dancha halcho halchinoha ikkana; qeeltanno Atileetooti ledo halamatenni heewisantanno Atileetootira uynanni

baraarshi luphi yiinohanna dancha ikkannota qaale eino.

IFDR Woganna Ispootete Ministeere Ministirchi Kalaa Qajeela Merdaasa isi widoonni; gobbate malaate ikkinoha baandeera aate amuraate assino. Atileetotahono uyno.

Geegiissote pirogiraame balanxe gobboomittete gaamo qixxaawo assitu yannara Federeeshiine Pirezidaantichi hattono bareedu Atileetichi Kumu roorrichi Hayile GebreSilaase qajeelshu baycho mare Atileetoota jawaachishino.

Hasaawisi yannara; "Itophiyu Atileetooti ogeeyyete, busullaaddaho; busullaadda ikkitinoonniri baalu qeela danditinanni. Konne qajeelshu baycho callooti'ne doddinooni. Ko'o kayinni haammata heewisamaano ledonna kaameeru albaanni doddinanni. Hiittenne yannara heewote barri daanno woyte qarrantinoonte, massinoonte. Waajitinikkinni jawaattine dodde; xa heedhinoonni dhuki danchaho. Baalunku noo'neta dodanshote dhagge'ne harunsoommo. Addintanni danchaho. Itophiyu gobba'nera dhagge loosse. Dodansho murci'ra hasidhanno. Murcidhino, hixamanyitine doddinoro qelle ki'nete; qelle ninkete, jawaatte. Doobbiichu 24 saate giddo 22 saate goxanno. Gattino lame saate giddo hasiisannosire afa'rate itannore ugaaxanno. Ki'nenno tenne gattino'ne saate giddo seekkitine qixxaabbe. 22 saate goxoxe; fooliishshidhe. Huruullantinoonte; qeeltinannina" yaanni gadesi beeh sokkasi sayisino.

Boohaarsha

Gu! Ani Manchu Beettira

Qiddist Gezaheny

Barrunni mitto barra Manchu, Hamashshu, Yemakkonna Galashshu doogo hadhanno. Heddinowa iillitukinni doogo hashsheennansa mittu Manchi mine shiqqi yite aante aantetenni gashshannonsa gede xa'midhannosi.

Balaxe Manchu shiqqi yee, doogo hashshinoehona gashshie yaanno woyte minu anni ka"annoti mayi qarri no mannu mannaha yee hanqafe sunqe minira esse goxannowa aannosi.

Aanteteno Galashshu manchunniwa shiqe Manchu gashshannosi gede xa'manno; minu annino Galashshu gide kisannokki gede qorophisiise galannowa aannosi.

Sayikkimeeshsho Yemakko aanteseeni iseno gashshannose gede xa'midhanno woyte iserano shiimico base waalchu hunda oyeese hakkiichinni milli yitannokki gede qorophisiise kulise.

Goofimarchoho Hamashshu woloote gede isirano galannowa aannosi gede xa'mi'ranno woyte minu anni kayinni hanqunni "Koo busha, xa ate mi'neya esse gashshirammohera xa'midhanni noottoe?" yee xonisi. Hamashshu qolannoti "Mageeshshi geeshsha bushe mannunni dirooreemmo" yee galate fajjinisikki daafira dadillanni gobba waalchoho

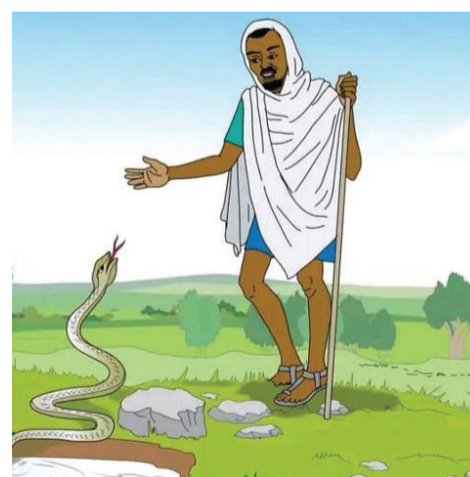
qidi'ranni gali. Soodi woyte baalunku goxxinowiinni ka'e doogonsa hadhu.

Mitto barra kuri baala minesi haa're gashshi manchi jirosi baala gooffeenna buxe itannore hooge qarrame doogo ha'ranni hee're taaga minesi gashshi Yemakko doogote xaade togo yaannose; "Yemakko keere nootta, qaagittae? Yaannose woyte yemakkono qolte; "Eewa qaagoommahe, mancho keere nootto? Maaho dikeereho?" yite xa'mitannosi.

Manchuno iillinosire baalankare kulisehu gedensaanni macciishshinorichinni lowo geeshsha dadillite kaa'late hasidhanno. "Kowiicho agarie" yite hadhe manni mine e'e Culka moorte gamba assite abbite "Konne hirte manna ikki" yite uyitesi hadhu.

Yemakko wulatase konni garinni qo'lite hadhanni heedheennanni taaga minesi haa're gashshisi mancho afa'ranno. Isino hakko mancho "Qaagittoe?" yee xa'mannosi. Hakku minesi gali manchino diqaaginosi; Lowo hasaawi gedensaanni qaagannosi. Kuni manchino iillinosi qarra baala kulannosi. Manchuno, "Anera mitturi dinoo; kaa'lammohera didandeemmo; kaa'lammohera dandemmohu amadootto Culka hiratto bayicho lellishohe? Yee Manchu anganni Culka haa'reennasi mitteenni hadhanno.

Seeda doogo hodhituhu gedensaanni hakkonne

minesi gashshishihanna techo qarramino mancho boono qole xiiwe tuge Culkasi adhe ba"anno. Hakku qarramino manchino gongo'me boonu giddo uwanne. Hedeweelcho boonu giddo uwe hee're taaga minesi haa're gashshisi Galashsho afa'anno; Galashshohono Manchu assinosa kulannosi; Galashshuno macciishshinorichinni lowo geeshsha dadille mitturichinni kaa'lasira dandiinokkihura ikkita ikke boonu giddonni fushshesi dadillunni geegiisannosi. Galashshuno dandaamisirinni wulatasi qo'li.

Lowo doogo daafuri gedensaanni Manchu hamashsho

xaadanno; xaadeno togo yaannosi; "Hamashsho keere nootto? Qaagittoe? Yaanno woyte Hamashshuno rahe qolannoti "Ee qaagoommohe, ati yaa ditaaga 'busha' yite gobba gashshittoe manchooti?" yee xa'mannosi.

Manchuno, eewa yee qolannoti Manchu assinosirena woloote loossinosi danchumma kulanno woyte Hamashshuno qolannoti dadillanni; "Hakka woyte mageeshsha bushe mannunni dirooreemmo diyoommoohe" yee, Ani xa wolere asse kaa'lammohera didandeemmo; kayinni mittu coyinni kaa'lammohera dandemmo; ko'o wido mittu dureessu manchi no; isino lowo geeshsha baxanno qaqqosi ga'a aanno. Ani atera hadho'ya eehe hatte qaqqo mare qaseemmo. Atino hadho haadhe dagge ise gatisattose; anniseno lowo geeshsha hagiidhanno" yee; soodimaroho hadhosi manchoho eesi ha're qaqqo qasanno.

Qaqqote annino qaqqo'ya reyitaraati yee masillaawanni noo yannara hakko manchi qaqqosi gatisanno. Tenne yannara qaqqote anni hagiirrunni jirosinni taaloote hamashshu korkaatinni manchoho aannosi.

Busha yinoonihunna minshoonni Hamashshi loonsoonnisikki danchummara jawa wulata loosi. Ayirradu Manchi beetti kayinni loonsoonni danchumma bunshetenni soorre umosi shollishi.